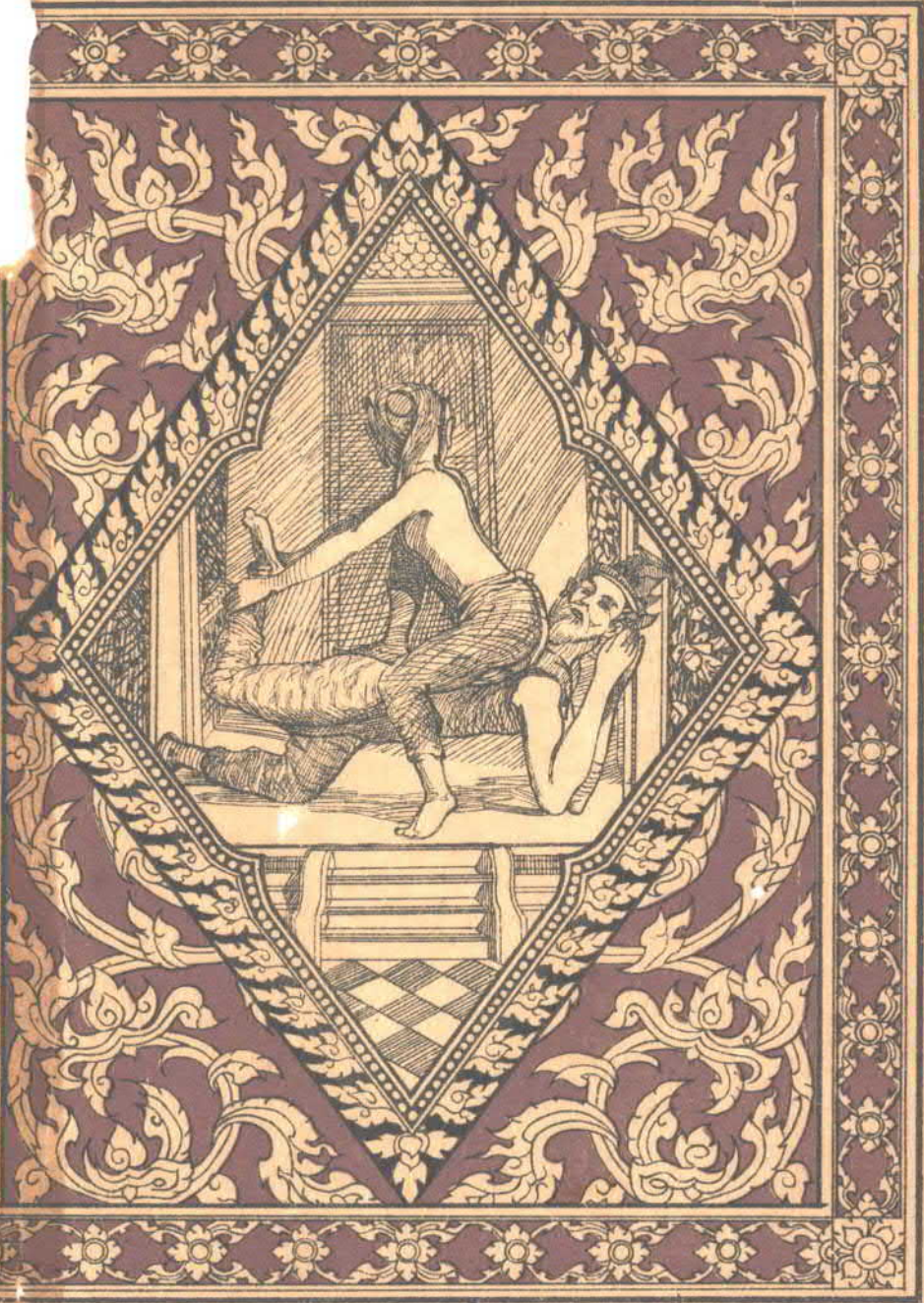

995.911
n.

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ ราชบัณฑิตพระเชษฐา

UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

ม. 11/11

ประชุมโคลงจารึกวัดพระเชตุพน

ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

๔/
บมรแม พ.ศ. ๒๔๖๒

บัญชีกวีแต่งโคลงวัดพระเชตุพน
ที่พิมพ์ในสมุดเล่มนี้

๑ พระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโคลง
ฤๅษีกัณฑ์

๒ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นนุชิตชิโนรส (กรมสมเด็จพระปรม
านุชิตชิโนรส) ทรงโคลงฤๅษีกัณฑ์ โคลงภาพต่างภาษา โคลงก้าน

๓ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นศรีสุเทพ ทรงโคลงฤๅษีกัณฑ์

๔ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นไกรสรวิชิต ทรงโคลงฤๅษีกัณฑ์
โคลงภาพต่างภาษา โคลงภาพเรื่องรามเกียรติ์

๕ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมขุนเคชอติศร (สมเด็จพระปรม
ยวติศร) ทรงโคลงต่างภาษา

๖ พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าทินกร (กรมหลวงภูวเนตรนรินทร
ฤทธิ) ทรงโคลงฤๅษีกัณฑ์

๗ พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้านวม (กรมหลวงวงศาธิราชสนิท)
ทรงโคลงฤๅษีกัณฑ์

๘ พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าศิริวงศ์ (กรมหมื่นมหายาพิทักษ์)
ทรงโคลงฤๅษีกัณฑ์

๙ พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าคเนจร (กรมหมื่นอมเรนทรยสินทร์)
ทรงโคลงฤๅษีกัณฑ์

- ๑๐ เจ้าพระยาพระคลัง (ทิศ สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์)
 แต่งโคลงถวายยัถยิกคน
- ๑๑ พระยาศรีสหเทพ (เพ็ง) แต่งโคลงถวายยัถยิกคน
- ๑๒ พระยาไชยภูมิราชเศรษฐี (ทองจีน) แต่งโคลงถวายยัถยิกคน
- ๑๓ พระยาไชยวิชิต (เผือก) แต่งโคลงถวายยัถยิกคน
- ๑๔ พระยาธิเบศร์ยัถยิกคน
- ๑๕ พระยาราชมนตรียัถยิกคน (ภู) แต่งโคลงถวายยัถยิกคน
- ๑๖ พระยาบำเรอบริรักษ์ แต่งโคลงถวายยัถยิกคน โคลงภาพต่างภาษา
- ๑๗ พระยาอภัยภูเบศร์ แต่งโคลงถวายยัถยิกคน
- ๑๘ พระมหามนตรี (ทรัพย์) แต่งโคลงถวายยัถยิกคน
- ๑๙ พระเพ็ชรชญา แต่งโคลงถวายยัถยิกคน
- ๒๐ พระสมบัตยาล แต่งโคลงถวายยัถยิกคน
- ๒๑ พระสุพรรณสมบัตยิกคน
- ๒๒ จมนราชนาถา แต่งโคลงถวายยัถยิกคน
- ๒๓ หลวงชาญญเบศร์ แต่งโคลงถวายยัถยิกคน โคลงภาพต่างภาษา
 โคลงภาพเรื่องรามเกียรติ์
- ๒๔ หลวงสุวรรณอักษร แต่งโคลงภาพเรื่องรามเกียรติ์
- ๒๕ หลวงลิขิตปรีชา แต่งโคลงถวายยัถยิกคน โคลงภาพต่างภาษา
- ๒๖ หลวงศรีอัครเดช แต่งโคลงภาพต่างภาษา
- ๒๗ จำจิตรนกุล แต่งโคลงถวายยัถยิกคน โคลงภาพต่างภาษา

- ๒๗ ขุนมหาสิทธิไวยหาร แต่งโคลงภาพต่างภาษา
 ๒๘ ขุนธนสิทธิ แต่งโคลงฎาษัฏกัตถน โคลงภาพต่างภาษา
 ๓๐ นายปวิศาธาต แต่งโคลงฎาษัฏกัตถน
 ๓๑ นายนช มหาเล็ก ปลัดวัดโมลีโลก แต่งโคลงภาพต่างภาษา
 โคลงภาพเรื่องรามเกียรติ์

-
- ๓๒ สมเด็จพระสังฆราช (ก่อน) แต่งโคลงฎาษัฏกัตถน โคลงก้าน
 ๓๓ พระพุทธโฆษาจารย์ แต่งโคลงฎาษัฏกัตถน
 ๓๔ พระเทพกระวี แต่งโคลงภาพต่างภาษา
 ๓๕ พระอมรโมลี แต่งโคลงฎาษัฏกัตถน โคลงก้าน
 ๓๖ พระศรีวิสุทธิวงศ์ แต่งโคลงฎาษัฏกัตถน โคลงก้าน
 ๓๗ พระรัตนมุนี แต่งโคลงฎาษัฏกัตถน โคลงก้าน
 ๓๘ พระอริยวงศ์มุนี แต่งโคลงฎาษัฏกัตถน โคลงก้าน
 ๓๙ พระมุนีนายก แต่งโคลงฎาษัฏกัตถน โคลงภาพต่างภาษา
 ๔๐ พระญาณปริยัติ แต่งโคลงฎาษัฏกัตถน โคลงภาพต่างภาษา
 โคลงก้าน
 ๔๑ พระมหาช้าง เปรียบญ แต่งโคลงฎาษัฏกัตถน
 ๔๒ พระสมุห์หัน แต่งโคลงฎาษัฏกัตถน

โคลงภาพฤๅษีตัดตน

๑ ถวายหักถักคันชนน้อม	อภิวันท์
ไทรรัตน์ชกัฒสาสรพ	โทษแท้
จักเริ่มจักว่าพรณ	แผนคัก ตนนา
นักสิทธิประคิษฐท่าแก	โรคร้างห่างหาย ฯ
๒ ลุลลศักราชพัน	พินม เคยเซบ
ร้อยกยเกาสืบแปคย	วอกตัง
นักษตรอัฐศักรว	วารกติก มาศแซ
สกรบกยห้าคำครัง	เมือไท้บรรหาร ฯ
๓ ให้พระประยุรราชผู้	เป็นกรม หมนแซ
ฌรงคหิรวิกรม	ช่างไต้
สังกสคิยูกผลม	หลอรูป
นักสิทธิแปคยให้	เทิดถักคักตน ฯ
๔ เสรีเจียนเคลือบภาคพัน	ฉิวกาย
ทั้งทุกศาลาราย	รอบล้อม
อวาศเซตวันถวาย	นามทั่ว องค์เคย
จารึกแผ่นผาพร้อม	โรคแก้หลายกล ฯ

6

२५

三

✓

17

!

140

10

4

ตัดตนแก้สับกันน้ำจม

๑๕ หักถนัดหนึ่งนิ้วเท่าพิบ ชงขมิ้นค พেলাเซย
 แก้วสลักไหลเพื่อพิศม์ ผ่อนน้อย
 วทนิตระยะฤทธิ มฤครัก ท่วนแซ
 มีแม่โคห้าวร้อย หยาดน้ำนมถวาย ฯ

นายปรการาช

ตัดตนแก้ลมท้าวสารพางค์

๑๖ เสด็จขกามนามวิสูตรก้อง ไตรภพ
 องค์แอ่นแห่งนภักตร์ชบ ขเม้นฟ้า
 กลัยแซนภคชาทบ เน้นนั่ง ย่อนา
 ลมเสียดสารพางค์กล้า คับด้วยศักดิ์เอง ฯ

พระมนุนายก

ตัดตนแก้เข้าขาทาย

๑๗ ฤาษีวิริวัตร สฤยติกาย กขแซ
 ขอเทพมณโฑชาบ มากชู้
 แก้วลมเข้าขาทาย ดึงเมื่อย มั่นเอย
 เท้าหักถันเข้าคู้ ท่า

หลวง

ดัดตนแก้เข้าแก้ขา

๒๑ อีสี่สังค์หัน้ามฤค ฌานมอด ม้วยแซ
 สลยเพือนางฟากอก ท่านนั้น
 พนองค์ครันครางออก ขาใหญ่ ชักเอย
 ย่นย่อขาทบับคัน เข้าทั้งโคนขา ฯ

พระญาณปริยัติ

ดัดตนแก้โรคในอก

๒๒ วรเชษฐแปลงเปลี่ยนข้อ ลิขิตสาร
 พระรทเรือง ไบราณ บอกร้าง
 ไสยาคนเหยียบคเควียกปาน ลุดชัก ไว้แฮ
 แก้โรคไออกแห้ง เหยือกให้เห็นคุณ ฯ

พระเพ็ชรชญา

ดัดตนแก้ตะคริวมือ, เท้า

๒๓ อักคนเนตรน้อค คีโชน เนตรฤา
 ย่นเยอย่างยักษ์โชน ออกเต้น
 กางกรกตสองโคน ขานัด เน้นนอ
 แก้ตะคริววิ้งเส้น แด่แข็งกลอดแขน ฯ

จำจิตรนุกุล

๘
ดัดตนแก้ลมตะกริว

๒๔	สวามิตรคักเข้าแล้ว	เหลียวรักตร์ ผินแซ
	วลัญญเหียบยันสลัก	เพ็ชเคล้น
	กรขวาจับบาทซัก	เฉวียงผุด แชนแซ
	โรคตะกริวกล่อนเส้น	หย่อนไถ้หลายเกื่อน ๓

พระญาณปริยัติ

ดัดตนแก้ลมท้าวสารพางค์

๒๕	อิสอัคัพเนตรเจ้า	คำหรับ
	สรวพวานประกอขกับ	เวทไ้
	ท้าวแซนพัยเพียบทัย	หัดถ์แอ่น องค์เอย
	แก้ท้าวสารพางค์ให้	เลื่อมสันสรวพลม ๓

พระองค์เจ้าศิริวงศ์

ดัดตนแก้เสียดอก

๒๖	ยื่นเหนียวข้อเท้าเชิด	หัดถ์เห็น ยากแซ
	แก้เสียดทรวงเส้นเอ็น	ขอได้
	นารทเศกไม้แปน	ปลิงเกาะ กระบี่พ้อ
	ข้มเขาะวานรให้	เหือกวัยวังเก ๓

พระศรีวิสุทธิวงศ์

ดัดตนแก้ลมจันทมาฏ, ลมเข้า, ลมขา, ลมนำอก

๒๗ ๑ พระนารอทวายุเจ้า

ทรวงวัน ทำนา

ซัดเข้าขาแลงัน

ทมาฏร้าย

ฉวยเท้าทำขึ้นหัน

เห็นเยี่ยง เหาะแฮ

มือหนึ่งคั้นเข้าซ้าย

เลื่อมสันสัสม ๗

สมเด็จพระสังฆราช

ดัดตนแก้เข้าซัด

๒๘ ๑ ชฎิลกายศเบื้อง

แบบฉชัย

ยืนยกขาขวาทับ

เข้าซ้าย

ประนมหัตถ์คักคักกายกลับ

เขื่อนยัด คนแฮ

ลมซัดซัดเข้าร้าย

เร่งร้างห่างสูญ ๗

พระยาอภัยภูเบศร

ดัดตนดำรงกายอายุยืน

๒๙ ๑ ทิศภัยโพ้นผนวชข้าง

เขาเขิน

ทิวพนาศายเนิน

ทำน้ำ

ปรนนิบัติคักคักใจเรวญ

ชนมชีพ พระนา

กุมกตธารกรคำ

พ่างพ่นยืนยัน ๗

กรมหมื่นไกรสรวิชิต

ตัดตนแก้ลมปะกััง

๓๐	กาลชฎิลคัมลั้ง	ลมคุ
	ไคลขมัยจับหนุ	นวดเน้น
	มนเคียบรมคักษ	เส้อมสรวง ไซ้แซ
	ไวลัขัยบอกลั่น	ประสิทธิแก้ลมปะกััง ฯ

เจ้าพระยาพระคลัง

ตัดตนแก้ตะโพกสลักเพ็ช

๓๑	สรภังคคายนคัง	ตนทรง
	ถ่างขาทั้งสี่องทรง	แย้แต่
	กำหมักคักกรณง	กคคู้ ขานา
	ตะโพกสลักเพ็ชแม่	เมื่อยล้ำซาหาย ฯ

พระอมรโมลี

ตัดตนแก้ลมชักปากเบี้ยว,

ลมลิ้นตาย, ลมเท้าเหน็บ, ลมมือเหน็บ

๓๒	๓๑	ผิวลมเข้าค่อซัง	เหน็บหนัก
		กายสันพื้นชิตชัก	ปากเบี้ยว
		พระกาลสิทธิแกลงลักษณ	เลศท่า แก้นอ
		เหนียวไหล่หนองเท้าเอี้ยว	อกไอ้นิจัง ฯ

หลวงลิขิตปรีชา

ตัดตนแก้เข้าขัด

๓๓ นักสิทธิโสภาคย์พร้อม พรหมจรรย์
 ข้อมหาสุวรรณ เลิศแท้
 เท้าเหยียบยกดุสิตถัน ขยำเข้า สองนา
 ขบขั้ขั้เข้าแก้ เมื่อยล้ำลมถอย ๗
 พระอมรโมลี

ตัดตนแก้ลมในลำไส้

๓๔ อัครตะบะเพียง เพลิงผลาญ ภาพ
 ถวายเกราะองค์อวตาร ท่านนั้น
 นั่งคึกคักสองผสวน พนมนิ่ง อยู่เนา
 เพื่อขั้ขั้สสาระอื่น ออกไ้โดยใจ ๗
 พระอมรโมลี

ตัดตนแก้มือแก้เท้า

๓๕ พระสุทนต์สถิตยถ้ำ เถื่อนรห
 ครอบครองนักสิทธิทรง ห่อเกล้า
 ลมคั่งค่อหัดขงฆ์ หัดช่วย คัดแซ
 ะหย่งยุคเท้า หัดขั้ขั้เช่นรำ ๗
 พระยาธิเบศร์บดี

ตัดตนแก้กล่อนแก้บัตมาญ

๓๖ แยกขาย^๕อื่นเช่า^๕คัง ตนตรง
 แชนแนย^๕หนึบส^๕เฮวของค^๕ แน่นแพ้น^๕
 คา^๕วินทร์^๕ค^๕ำรง กายค^๕ค^๕ น^๕ญา
 แก^๕กล่อน^๕บ^๕ตมาญ^๕แม่น แพทย์^๕แก้^๕ม^๕วย^๕ม^๕ัน ๗
 พระศรีวิสุทธิวงศ์

ตัดตนแก้ลมอัมพฤก

๓๗ ไค^๕วินทร์^๕แน^๕ก^๕ให้ ราม^๕แล^๕ง อ^๕สุ^๕ร^๕ฤ^๕
 ส^๕าย^๕ไ^๕ก^๕่น^๕ท^๕ริ^๕ร^๕ง ฤ^๕ท^๕ธิ^๕เ^๕้า
 อ^๕ัม^๕พ^๕ฤ^๕ก^๕พิ^๕ย^๕ค^๕ี^๕แล^๕ง ค^๕ค^๕ค^๕บ^๕ ค^๕ล^๕าย^๕น^๕อ^๕
 ก^๕ัง^๕ซ^๕ัน^๕ส^๕อง^๕ม^๕ิ^๕อ^๕เ^๕้า ป^๕ระ^๕ท^๕บ^๕ข^๕ำ^๕ง^๕ซ^๕ิ^๕น^๕อ^๕ง^๕ค^๕ ๗
 พระศรีวิสุทธิวงศ์

ตัดตนแก้ลมชั้นเท้า

๓๘ น^๕า^๕ไ^๕ล^๕ย^๕ไ^๕กร^๕เ^๕ริ^๕ก^๕พ^๕้า ค^๕ิน^๕ข^๕า^๕ม
 ห^๕ม^๕ุ^๕แพ^๕ทย^๕พ^๕ง^๕น^๕บ^๕น^๕า^๕ม ท^๕ำ^๕น^๕ไ^๕ห^๕ว^๕
 บ^๕า^๕ท^๕า^๕ธ^๕ก^๕ก^๕ะ^๕ท^๕ก^๕ต^๕า^๕ม ค^๕า^๕ค^๕ุ^๕ม แ^๕ล^๕พ^๕อ^๕
 ก^๕ค^๕เ^๕้า^๕เ^๕น^๕็^๕ย^๕ว^๕แ^๕ง^๕เ^๕้า^๕ ซ^๕ัน^๕เ^๕้า^๕ม^๕ล^๕ะ^๕ล^๕ม ๗
 พระศรีวิสุทธิวงศ์

ตัดตนแก้เอาจ

๓๙ พระวัชรมฤคเลียง บตรลย
 นั้หยังองสองมือขบ เจ็ดหน้า
 แก่เส้นสทั้งขบ เขวขอก หายนอ
 ไครอย่าหมิ่นประมาทถ้า ท่านทำให้ล่อง ๗
 พระศรีวิสุทธิวงศ์

ตัดตนแก้ลมในขา

๔๐ รูปมนุษย์หน้าประหนึ่งเนื้อ นามกระไลย โกฏฐเษ
 บตรอัสสังกไสย สาครวั
 ระบอขบระบิลไทร ภายค โพนพ้อ
 นั้หยังองสองหัดถักคู้ คอกแก้ลมขา ๗
 พระศรีวิสุทธิวงศ์

ตัดตนแก้เวียนสี่สะ

๔๑ พากู้เข้าเข้า ช่นเสมอ
 บิดไถ ภายแถมแผยอ บัดไว้
 เวียนม บรลครโศเภสค พลันเลื่อม ล่างนอ
 พระ พกคู้ไต้ ตกแล้วอย่าผน ๗
 พระพทนิเมษาจารย์

ตัดตนแก้เท้าเย็นใจสวีสวาย

๕๕ นักพรตประพาศวิสัย วรรณยา
 เชิดช้อกระบิลกา ยศเจ้า
 เท้าซ้ายไขว่เพลาขวา มือหนึ่ง เข้าเอย
 ลมระยับจับเย็นเท้า อีกทั้งสวีสวาย ฯ
 หลวงลิขิตปรีชา

ตัดตนแก้ไหล่แก้ขา

๕๖ สุกพันต้นกลีบทิดเกี้ยว เทียวเกี้ยว ยานา
 ทาไหล่ชาซาเหินย บ่เปลือง
 ลูกนึ่งยังบอกรับ จังกัด ตนแฮ
 ยืนยกเขวของคเยอง ย่างเท้าทำหนิง ฯ
 พระองค์เจ้าวรม

ตัดตนแก้กลั่นนัตตมาญ

๕๗ ลีลา ไลยลิลลิก ละสง ดาวแฮ
 ยืนย่าง กองค้ ช่อนแล้
 สองหัด ครุสาทร ไปเอย
 บ่ายคยอญย กล่อนแห่งหัดหาบ ฯ
 หลวงชาญภูเบศร์

ตัดตนแก้ตอเคล็ดใหญ่ขัด

๔๘ นักพรตภิกขุเพศม้า มีแผน พม่านา
 ชอคือมขีแซน คู่คู่
 ทำอศกคิเหลยมเยน แะเข้า
 คอเคล็ดแคลงใหญ่หลั โฉลกแก้คลอกัน ฯ
 พระองค์เจ้าทินกร

ตัดตนแก้ตอแก้ใหญ่

๔๙ อีสี่สังคคาบศหน้า เปนมณษย์
 เขงอกเม่เคียบรท กังเนอ
 ยืนกคหัดสอญก กนก เวนา
 คอใหญ่ไขว้งเรือ ไรควัยรังถอย ฯ
 จมนรชนาคา

ตัดตนแก้มอณทาวต

๕๐ ไบเคอะหม่มแม่น แะพรหมณ์ พรตเฮ
 มอสิบเฮกนวลลาม คีระไท้
 แก้มอณทาวตตาม ลำแลน
 คู่เข้าเพ็ดสองไขว้ หัดเ
 พระองค์เจ้า

ตัดตนแก้ไขด้าง

๕๑ พระองค์อมรมะคัก กายโอง
 ลมเสียคเสียวลักโครง ปวกคู้
 ช่นเห็นยวเกยวไหลไสลง ลมแบ่ง เขาเซย
 มือหน่งเห็นยวชาคู้ ขยาคัดกระอาทำ ฯ
 พระอริยวงศ์มน

ตัดตนแก้วงเวียน

๕๒ ญาสเมอนนัง ไม่นัก
 กระหย่งเท่าเข้าชค เหลยมถ่า
 เอยวองคอกสองหคค ไหวเหวียง อยู่เซย
 แหงนภกตริทเพงพา ขอกแก้วงเวียน ฯ
 พระอริยวงศ์มน

ตัดตนแก้ลมมหาบาทยักษ์

๕๓ ทายคัชรเมศร์แก ลมหลัก
 เวียกมหาบาทยักษ์ ยิงร้าย
 หน่งสมาธิคคสองซัก ผุดค่าง ขาแซ
 ออกแอ่นคคคัย้าย โยกเขืองอินทรี ฯ
 พระอริยวงศ์มน

ตัดตนแก่เขนขัด

๕๔ รบือนามโคบุตรก้อง กุณฑลสร สดุดิเชย
 ถอดหทัยทศกรรฐ์ เกี้ยวไว้
 ทำคัตพียเพียบผัน ภัทรวน้อย ฉนแฮ
 แขนไค้ชกเท้าให้ หักถ้อยไฉนวกเขน ฯ
 พระอิริยวงศ์มุนี

ตัดตนแก่ลมบัตนาฏลมนในเอา

๕๕ รุทพรหมสัฎกตร น แผลงฤทธิ
 ยกเข้าเหยียบคเขนอิสิค เสือกเท้า
 แผลนแพทยพิศโหนดพิศ คารบอก ใว์นา
 แก่บัตนาฏลมนเอา ออกบั้นเอาหาย ฯ
 พระยาศรีสหเทพ

ตัดตนแก่ลมในเท้า

๕๖ อคัทคินังแอนเอยว องค์เปร
 ทับแก่งขาหึงเเล เฉียบกลัม
 กรขวากคอกเเอ เอยงเหยียบค ช้ายเอย
 แก่เอยยาทบกัม ภัทรวพลวแผลงหงาย ฯ
 พระญาณปริยัติ

ดัดตนแก้ลมในคอ

๕๗ พระภาณุจนลมเสียคเส้น สอเสียว
 ๕๘ เพื่อนกันยเกินเทียว เทียวง้อ
 แก่คอบบิกคอเหลียว ลมเหือก หายแฮ
 ๕๙ คู้เข้าซาก้อมก้อ หักคเค้นไคลขา ฯ

พระญาณปริยัติ

ดัดตนแก้ลมขา

๕๗ ขุทธาลกเง้า เจ็บบาท
 ๕๘ เพอพิการลมกาฯ กบเส้น
 กักตนคักลมขาด ขาเมื่อย ม้วยแฮ
 ๕๙ มือหงนวนคอกเนน หงคาคางแหรน ฯ

พระญาณปริยัติ

ดัดตนแก้ลมลำถึงคัลมอ้นทะ

๕๗ โยคังคตกล้า สบายคิ
 ๕๘ วิชาคิเนาวรัตนชัค ชอนน
 ๕๙ แก่ลมเสียทีเสียวชัค ลำฝก หายแฮ
 ๖๐ นังสมาธินวกคอกน ขบเขยวตาขมิง ฯ

ขุนอินสิทธิ์

ดัดตนแก้ลมข้อมือ

๖๐ อนัตถิคันธทานนิ้วหน้า ตาถลึง
 ลมเสียดสองหัตถ์ถึง ปวดท้วง
 พับเข่านั่งค้ำนั่ง นกคัก ทั้งๆ
 ภายหลังชดชระกักนิ้ว นพเก้าเทพพนม ฯ

พระญาณปริยัติ

ดัดตนแก้ลมอก

๖๑ สัพพันอันกลลึงผู้ สถิตยัสส พันธุ์เยบ
 ลมเสียดทรวงอกอึก ไรคเรอ
 ประจงสองพระหัตถ์ถึง กันเข้า สองนา
 นรชาติใครไต่เชอ นวกเท้าอธิฐาน ฯ

ขุนอนลึงธิ

ดัดตนแก้เส้นมหาสนุกระงับ

๖๒ กามินทรมีดยกเท้า เหยียดหยัก
 มือหนึ่งท้าวเข้าชัก สมารีค
 เข้าฉานช่วยแรงคัก ทูกคำ คินนา
 ระวังวาคอยากะลุ ไรคว้ายภายใน ฯ

พระมหามนตรี

ตัดตนแก้เท้าขัด

๖๓ มิคาชินทร์มัทไต้เต้า เตรี่เตร้า
 ถัมพลากแพลงแคลงเคล็ด ขอดเล้น
 คักแกกอยกละเม็ก นังแบะ บาทเฮย
 เข้าหนงชนมื่อเนน นวกแซ้งขำคล้า ฯ

พระราชนิพนธ์

ตัดตนแก้เส้นท้วสารพวงค์

๖๔ เวญูทูปกะโพ้น พงษ์กษัตริย์
 ออกผนวชพนคัลลิก หลีกเร้น
 กรทอกระทวยคัก องค์อ่อน งามเฮย
 แก่ท้วสารพวงค์เส้น รังยไต้ โดยเพียร ฯ

นายปรีทาวาส

ตัดตนแก้ไหล่ขัดตะโพกขัด

๖๕ พระอิลกัปปกะโขง บรพร์บิล นันญา
 รัฎกษัณมนคัพพิณ ผลเลาะข้าง
 เคียรหกหัตถ์จรวกดิน ยืนหย่ง แยน่า
 แก่ไหล่ตะโพกเกลียวข้าง เข้าแซ้งซาหาย ฯ

จำเริญกุล

ตัดตนแก้สลักไถ่

๖๘ เพ็ชโองการย่อเท่า เบื้องขวา ยืนเซย
 เทาหนึ่งยกย่นชา กตเส้น
 หดหนึ่งเหนียวของษา นวรด เส้นแซ
 กรหนึ่งกมค็อกเคเลน ไหล่เท้าลมถอย ๗

พระสมบัตินิบาล

ตัดตนแก้ลมริดสีดวง

๗๐ อุกมนารอทรู กลดัก กายเซย
 ขาไควไพล์สนัก เข้าเข้า
 เขี่ยคกรอ้อนเอาหัด หนึ่งสั่ง ค็อกนา
 ลมโรคริดสีดวงเร้า ซอยถ้าทำหาย ๗
 กรมหม่นศรีสุเทพ

ตัดตนแก้แน่นน้ำอก

๗๑ ญาสัมมิตินั้น ครุหมอ นวคณา
 ยืนหยักยูกเท้างอ ไควไคว
 สองมือกักคางคอ เขย่งยัก ทัวแซ
 แก้นั้นน้ำอกได้ เลียบเส้นลมหาย ๗

พระยาไชยวิชิต

ตัดตนแก้กล่อน

๗๒ วาสเทพทอดอกขำ ลงกับ อาศน์เอย
 นักสิทธิสพรหมทัต ไหล่แล้
 เหยียบย่นจระโปกจับ ดันเหนียว นาพื่อ
 วาสเทพวานแก้ กล่อนร้ายเร็วหาย ฯ
 พระยาบำเรอบริรักษ์

ตัดตนแก้สมจุกเสียด

๗๓ นักสิทธิสันโดษกัน แคนคง
 นามพทธชฎิลทรง ทำห้วยแห้ว
 ไคว่หักถวัลคอกองค สมาริเพช นังนา
 จุกเสียดสรวพวงคแก้ กอปก้วยคักหาย ฯ
 พระสุพรรณสมบัติ

ตัดตนแก้ข้า

๗๔ สททวาศชาติทกซ์แจ้ง มรณะ เทียงแซ
 ผนวชหน้ายไธสรยัสสะ เสลขไค้
 อาพาธเพชวาทะ คึงเมอย ขาเซย
 ยกเข้าคู้ยาทไขว้ หักถนาวเหนียวชา ฯ
 กรมหมื่นไกรสรวิชิต

ตัดตนแก้กล่อน

๗๕	ธารณพมณังน้อม	โน้มกาย
	เท่าเหยียบคมือหียบปลาย	แม่เท้า
	ถมกล่อนเหือกห่างหาย	เห็นประกาย
	อีกแน่นนาถไว้	วิจัยเส้นกล่อนกษัย ๗

พระสมบัตติบาล

ตัดตนแก้ปวดท้องแก้สับกัม

๗๖	ทรงนามขามหล่น	เนาพนา เวศนา
	ซเชือกสองพาหา	หัดช้อย
	นั่งแบะผ่ายาทา	ซันทัย กันแซ
	แก้ขวนปวดท้องน้อย	อีกเส้นสับกัม ๗

พระองค์เจ้าคเนจร

ตัดตนแก้ลมในอก

๗๗	พระโสมะยาอะไ้	อักษก
	อาพาธแน่นในอก	อักษัน
	เหยียบคแขนยกเข้าผงก	แหงนลักตร์ อยู่พ่อ
	เอวแอ่นอติโกลัน	คักแล้วลมดอย ๗

พระองค์เจ้าνωม

ดัดตนแก้ตะโพกขัดหาย, ต้นขาขัดหาย

๗๘ พระสมุททำดัด ^๑ปลาคลัก ^๒เพื่อนแซ
 ๑ ขาแยกยกเฉยคณิก ^๓ครากแท้
 ๒ ใครเห็นจักหักอก ^๔รอาออก โอษฐ์เอ๋ย
 ๓ แก่ท่านเดียวกัดแก้ ^๕ตะโพกคันชาแคลง ฯ
 ๔ กรมหมื่นนุชิตชิโนรส

ดัดตนแก้เท้าเห็บ

๗๙ เห็นทุกซัเห็นแท้ ^๑ไทย ^๒เขมรจันท์
 ๑ คอพระมานะนักรวม ^๓สถิตยถา
 ๒ มียกเล่าเพาชน ^๔ยืนยอ ถ้วนา
 ๓ เท้าเห็บเป็นยั้งน้ำ ^๕เห็นขวแก่เห็นขหาย ฯ
 ๔ พระยาธิเบศร์ยศ

ดัดตนแก้ปวดตามากแก้ตะกริว

๘๐ ทายศเทววิจิตร ^๑นักรงาน ^๒น่านา
 ๑ ทักส่งสงศวญาณ ^๓อยู่เกล้า
 ๒ ทายมช่วยพิการ ^๔ขั้ตมาฏ ^๕ทศวิเซย
 ๓ ยืนกักเคียรเยื่อเท้า ^๖ท่านแก้กลหมอ ฯ
 ๔ พระองค์เจ้าทินกร

ดัดตนแก้จุก

๘๑ พระภรตดาบศโพ้น พากเพียร นกนช
 สำหรับปรอทเรียน รอยรู้
 โรคลมรูกเสียกเบียน ขำขี้ค ของค์เอย
 นังคุกกเคเข้าคู้ หักค้ำคางหงาย ฯ
 พระมหาข้างเปรีญ

ดัดตนแก้ไหล่แก้ท้องแก้อก

๘๒ นักสทิสมาบคัสร้าง สร้างเกลศ
 กาละกรุกขบือเคช เพรียกพร้อง
 กคผากกคท่ายเกษ ขาขัค คุกแซ
 รงบโรคสมไหล่ท้อง อระควัยคังแผน ฯ
 กรมหมนนชิตชิโนรส

ดัดตนแก้ขัดแขน

๘๓ พระโสณสันโทษท้าว ทงควม
 ภูทโสมกโหมยควหิม ภูก้อง
 ล้มไชยขเคียรชัม ยอกขัค แขนนา
 ยกคอกชนเข้าจ้อง จรดซ้ายเปลี่ยนขวา ฯ
 พระองค์เจ้าทินกร

ดัดตนแก้ขัดแข็งขัดขา

๘๔	ปวิพาชน ^๕ ชือ ^๕	โยชน ^๕ แลเชย
	นำ ^๕ พังกัก ^๕ แดนฉัน	เช่น ^๕ เข้า
	อ ^๕ ย ^๕ ยัง ^๕ ผิง ^๕ โยระ ^๕ กัน	หน ^๕ ง ^๕ อ ^๕ ฐ ^๕ ครอบ ^๕ นา
	น ^๕ ง ^๕ ก ^๕ ก ^๕ ห ^๕ ด ^๕ ด ^๕ ่าง ^๕ เท้า	ข ^๕ ด ^๕ แข็ง ^๕ ขา ^๕ ท ^๕ าย ๗

พระองค์เจ้าทณกร

ดัดตนแก้เส้นสลักทรวง

๘๕	ผู้ ^๕ ผนว ^๕ จ ^๕ น ^๕ แ่ง ^๕ ชือ ^๕	หล ^๕ เ้ง
	อ ^๕ ย ^๕ เข ^๕ กร ^๕ เขา ^๕ ช ^๕ า ^๕ เหล ^๕ ง	ก ^๕ ง ^๕ ส ^๕ ว
	ล ^๕ ท ^๕ ธิ ^๕ ท ^๕ าน ^๕ แคว ^๕ ง ^๕ เข ^๕ ม ^๕ ิ่ง	เม ^๕ อ ^๕ ง ^๕ ท ^๕ าน ^๕ ถ ^๕ อ ^๕ ช ^๕ อ
	ม ^๕ อ ^๕ เห ^๕ ว ^๕ ย ^๕ ง ^๕ ผ ^๕ ว ^๕ ท ^๕ ่าง ^๕ ว	ว ^๕ ง ^๕ ย ^๕ เส้น ^๕ ส ^๕ ล ^๕ ก ^๕ ท ^๕ รวง ๗

ออกญาไชยกราชเศรษฐี

ร่ายแด่โคลงบานแพนง

กรมหมื่นนุชิตชิโนรสทรงไว้ในตำราฉบับหลวง

ร่ำ รุ่งรัตน์ทรพระไคลง รัตนาไสของการสาร แรหารเหตุ
กายกัก แห้งพนศันถรรพ์ เลื่อมส่างสรรพพาพา ทั่วชัยชัยราช
สุริยวงศ์ ทรงนามกรมหมื่นศรี สุธเทพปรีชาไวย กรมหมื่นไกรสร
วิชีวิต ชำนิกิจกลกลอน พระองค์ทึนกรเณจัก พระองค์นวมชัค
ชาญกระวี สองกระษัตริย์เขาส ปรากฏนามศรีวงศ์ คเนจรวงศ์
หนึ่งอาา สามารถเชี่ยวชาญ วุฒิไหวหารยวดยง หกชัยชัยพงศ์เฝ้า
ราช อีกหมู่มาตยทั้งผอง ข้าทูลลอองบัวบาท ร่วมริราชนิพนธ์
มีมากคนเหล่าหลาย รายนามตามยศดา คือเจ้าพระยาพระคลัง
ยังพระยาอีกเจ็ดนาย บรรยายยศสัสมญาศ หนึ่งอิเษครีบท ราช
มนตรีบริรักษ์ รบรัมภ์ลักปรีชา อีกอัญญาเรืองเดช เจ้าบุเรศบุราณ
ชานานชื่อไชยวิชีวิต ทั้งบัณฑิตยามาตย ไชยภูกราชเศรษฐี ศรี
สหเทพนามเสนอ หนึ่งบำเรอบริรักษ์ ถ้วนทรงศักดิ์ออกญา คณนา
พระอีกสี่ ที่ร่วมรณาสาร สมบัติยาลเพ็ชรชญา หนึ่งนามมหามนตรี
จินตกรวีสามารถ สัพพรรณสมบัติเชี่ยวชาญ คันทพากย์เพลงไคลง
คล่อง สองหลวงว่องไวหาร ชาญภูเบศร์สมญา ลิขิตปรีชาเฉลียว
อรรด เณแจ่งจักทุกอัน ร่วมรังสรรค์เสาวพนธ์ อีกกำหนดส่นาย
หมายนามกรประกาศ หนึ่งนราชนาคา ปุณฺณยศเลื่องกา หนึ่งคือ
ขุนอนลธิ หนึ่งเจ้าทิรณกุล ประยูรเมธามาตย ปรีการาชหนึ่งนาย

สืบแปรรายชื่อถ้วน ถ้วนไ้รับเรขบท ไคลงนักพรตคักองค์ อิก
ฝ่ายสงฆราชา คณดานาษาเรขญ เพียรเพิ่มราชนิพนธ์ โดยอนิมนต์
สรวิศสาร ขนานนามนัยสืบเชื้อ คือสมเด็จพระสังฆราช ขึ้นปวง
ปราชญ์ทุกทิศ กรมหมื่นนุชิตชิโนรส ปราบภูคักกัสมญา พระพุทธ
โฆษาคณิศร หนึ่งพระอมรโมลี หนึ่งพระศรีวิสุทธิวงษ์ ทรงคุณ
ธรรโมฬาร อิกพระญาณปริยัติ อิกพระรัตนมุนี วิชาญาณยิ่งยง
พระอริวงค์กระวี พระมนุญายก ถ้วนปฎักอารง องค์หนึ่งพระธนา
สมญาสมุหกันธัง ขาเรขญข้างหนึ่งนาม นั้สริสามสืบห้า กัล
แกลวักลทรองทริ ร่วมทำวิฑพระไคลง โองการราชเป็คตร สัมฤทธิ
ในศคิวาร กาลสุภย์กัษณณณ สัตมีมาฆมาศหมาย ปลาบวอก
ศกนั้สริฯ จึงสมเด็จนุบาล อิกยรรหารเสาวพนั ให้ลัขิตเท
ไคลงทรง ลงจารึกเศลา ตราตคณนั้กักับ สำหรับรูปหล่อหลาย
แล้วให้พนายกิทรกรรม สฤยกิจวิฑสรวิศเสาวเลข ระเชษฐปชฏิต
กัถกานถ้วนองค์ ลงในสมุคคุดหล่อ ส่อทำตราแผนไว้ อิกให้เลข
กามาบท จาลองสาครเส้นรง แสดงไคลงทรงสืบสร้าง เปนคำหวั
นัยธัง คู้หล้าแหล่เฉลิม ฯ

โคลง ขำพระช่างวาทขำขย

เส้นอิชอิชนรนา

ชำนาญรจนางา

คุณลักษณะนักสถิติผู้

ສມູນາ ບຸກຖາ

มาศรี

คำแหง หม่นเฮย ฯ

๒๒๕
คคณาทงมวณ

๑ ขนชาอลักษณ์	นามกร
คิอวิสุทธิกษร	กษ
ทานเพียรเบี่ยงกลดลอน	ทกข
จารึกอักษระทั้ง	โคลงราช นพอ
	เล่มสิ้นเสร็จแสดง ฯ
๑ สรีเยศเซษฐมาศอ้าง	สียเอ็ด แรมฤ
ปางเมื่อขอสัมเรศ	ฉีกใช้
ประมวญรุดคักราชเสวี	ดุดวง แลพอ
พันเศษสองร้อยไค้	ลอกแล้วสารทวง ฯ

โคลงภาพคนต่างภาษา

ภาพสิงห์

๑ วิไชยไชยเคยมลััง	เหล้ามาร
ลิหะพาหุเฮา	รสไท้
สิงห์พิทวี่ชานาน	นามเกาะ ก้อนพ่อ
เพราะเพื่อพระไว้เชื้อ	ชอวงค์ ๗
๒ รุเรชรูปเดาะให้	ปรากฏ เพศแอ
เสอหมวกภาษาทรง	เสอครลัน
พักราทวาทศ	คอกนัง พันธุ์พ่อ
พงเพ่งเล็งทวี่สัน	ถิ่นเมือง ๗
	กรรมหมื่นนุชิตชีโนรส

ภาพไทย

๓ รูปสยามงามนังแม่น	แมนมา ผางญา
นักเรศสฤษดิ์ภักษะเรือง	ฤทธิคัง
มาคยาอโยธยา	ยลชนาก นัพ่อ
รบือเทศทั่วทั้งหล้า	แหล่งแสง ๗
๔ อัครลัทธิพิลาศเสอ	สวมทน
ปม่นังพงพิตรถแมง	โอบอ้อม
วังสรรคสถกีสกนอ	วิตร ไร่ไย
แสดงแห่งหอไท้พร้อม	เพริศพอ ๗
	กรรมหมื่นนุชิตชีกรรล

ภาพกะเหรี่ยง

- ๕ ใส่เสื้อเสมีบนลว้าย^๖ กายสกลน^๖
 เมล็ดขี้ตากรองสวมสอ^๖ สตร้อย^๖
 แรมไร่ระไวหน^๖ ทางจรวก^๖
 เกินกักกักอัยอัย^๖ กำนผล^๖ ฯ
 ๖ เย็บเย็บอัย^๖ ทรอกห้วย^๖ หยดง^๖
 นามชอกระเหรี่ยง^๖ เพศัน^๖
 ไปเห็นกระเหรี่ยง^๖ จง^๖ จำภาพ ไว้พอ^๖
 กับกระเหรี่ยงจำ^๖ กัง^๖ ช^๖ เช่นกัน ฯ

จำจิตรนกล

ภาพอาฟริกกัน

- ๗ หัวพริกหยิกหยาย^๖ ฝมเงาะ^๖
 ปากแสยะยิง^๖ ฟัน^๖ ชัน^๖ คือบือ^๖
 อยู่เขตรประเทศเกาะ^๖ อาฟริกา^๖ แก^๖
 โลกชาติฉนวน^๖ เนอ^๖ แม้น^๖ หมกเขมา^๖ ฯ
 ๘ ทางเก่งรวม^๖ ลี^๖ เลอ^๖ ย^๖ ลายสหวัก^๖
 ใส่เสื้อสีขาว^๖ ซอ^๖ ไซ^๖
 เช็ดหน้า^๖ จักร^๖ คี^๖ จัก^๖ จีบ^๖ คาค^๖ เหว^๖ เอย^๖
 เครื่องแต่ง^๖ ร้าง^๖ ร้าย^๖ ไร่^๖ เพศพล^๖ ฯ

จำจิตรนกล

ภาพดอด้ง

๕ ฝรั่งอรชรบุปผาชาติ	ชาญชเล
ลัทธินั้นเหลือจน	สุมลาง
คำนับนบพระเย	ชูศฤศต์
ว่าโลกท่านตั้งสร้าง	เศกเอง ฯ
๑๐ กลกับังอังกฤษแมน	เหมือนกัน
สวมหมวกใส่กางเกง	กับเสื้อ
เนาเวียงเนองวิลัน	คาฟาก ไต้แซ
คอกชชอนเชอ	ชาติเขา ฯ

พระญาณปริยัติ

ภาพอิตาเลียน

๑๑ ทกพรรคทุกภาคอัน	เหลือหลาย
ฝรั่งอิตาเลียนเหลา	หล่อไว้
เข้มแข็งแค้นกายกล	อังกฤษ
ทำเนียบเทียบเชอไซ	เช่นกัน ฯ
๑๒ ประเทศอยู่เยอทิศ	ทักษิณ
ฝ่ายฝั่งสาครทวัน	ตก้าว
นามเมืองอิตาเลียน	สามารถ แสยงแฮ
พลฝรั่งหาญหัวพร้อม	พร้อมพล ฯ

ขุนอนสิทธิ

ภาพฝรั่งเศส

- ๑๓ ฝรั่งเศสสักหลาดเสื้อ สักทำ ใส่แซ
อินทรธนูทองยศ ขยายย้อย
กางเกงขากุดมคำ ของเคลือบ
นาฬิกาอันน้อยห้อย ห้อยเข้า ฯ
๑๔ ประเทศกิ่งกำเกอย กิ่งอิง กฤษเขย
ฝักรื่นชื่นครเขา ใหญ่หล้า
ทหารบนชัยป้ายวัง รักรักร้าน แคนแซ
จรรโหพระโพธิ์พัน เคิกสยอง ฯ
พระมณีนายก

ภาพยิบเซ็ดอ่าน

- ๑๕ ยิบเซ็ดอ่านชื่อช ชาติแสดง
ทำเนียบท่านองอิง กฤษไฉ
เสื้อหมวกพลิกแพลงแปลง ยักกัก ประภิชูแซ
อยู่ทวยแว่นแคว้นไค คำชวา ฯ
๑๖ ข่านาญหน่น้ำจัก เจนจร
ทฤษวิสาหัสเห็น กระท้าง
ถึอว่าทิวากร สดิกย์ที่ เกียวพ่อ
แผ่นภพหม่นคว้างขม ขันใน ฯ

ขนานสิทธิ์

ภาพสระกาฉวน

๑๗	แต่งคนกลั่น	ขนานนาม
	ชื่อสระกาฉวนใจ	เชียวกล้า
	ลัวเล่นสลับสาม	เสาจรเขย
	วัดแกกกังนาพา	เพื่อง
๑๘	เนาแกนชินค้ำว	อินเกีย ทวี่ปแซ
	สพรากเพรียงเมืองพร	ไพร่พร้อม
	สมญาสระกาเซีย	กษेत्र นพ
	พลชัยบายบองขอม	เบยมน

กรรมชนเทศอภิศ

ภาพยูน

๑๙	เพศภาพพวงกบ	หยาขม
	รูปยูนยาน	อย่างไว้
	สองแหยมหยาขม	เขยมน
	เควของแต่งสรรพ	ต่างสี
๒๐	อยู่เกาะยูนเวง	วงเขา
	เขาย่อมเป็นช่าง	แปดคัน
	โดยคำแต่งดาวเงา	งามปลาย
	สยสิ่งสินค้ายาน	ขึ้นโต

กรรมชนเทศอภิศ

ภาพอาหรับ

- ๒๑ อาหรับภาพพวงนั้น แต่งกาย
 เสือเสวตร โสภณกรอม คอเท้า
 กางเกงวิลาศลาย แลเลียน
 จับระกักเกี้ยวเกล้า ท่างสี ฯ
- ๒๒ เครื่องกำหมวกเสือเปลี่ยน แปลกตัว
 ปางฮเซ็นถึงย ขาวพ้อง
 ลุยเพลิงควั่นหัวจน โลหิต ถังนา
 เต้นตบออกเร้าร้อง รำเซ็น ฯ
- กรมหมื่นไกรสรวิชิต

ภาพหมื่นไกรสรวิชิต

- ๒๓ พิงพิศพิมพ์ภาพทั้ง ตามเฉลียง นพอ
 เรียกหมื่นไกรสรวิชิตเป็น อย่างไว้
 เน้นนมฤทธิเบรียง โคชอย ไซ้แซ
 เสียดสุกรฤไกล เกลียคไกล ฯ
- ๒๔ หนวกเขวกรอขบแก้ม กลรัง กาเขย
 รุมกลไลเลเหลม เพือกฟ้า
 สูงใหญ่ล้ำค่าดัง สามารถ นกนอ
 ไข่ม้อยทอด เทียวหาญ ฯ
- กรมหมื่นไกรสรวิชิต

ภาพแขกปะถ่าน

- ๒๕ แยกชาติปะถ่านเชื้อ มฤดา ทิฐิเยย
 แต่งอุฐูใส่อาณเทียว เทียวร้าง
 ครวงเคราครกระหนา หนวนหน้า กลัวนา
 กำบ่มทอ้าง อานโคม ฯ
- ๒๖ ทางเกงอระอย่าเลื้อ เสวตรสี ใส่แซ
 ล่านเขตรโฆมพัตรพัน โปกเกล้า
 อยู่แค้นกินหล่ม ไคยที่ มากนา
 นบสาสน์เซนเกล้าคล้าย เทศถิธิ ฯ

หลวงชาญญเบศร์

ภาพแขกจุเหลย

- ๒๗ นยเซ็นเซ่นสพนพ้อง ภาษา นพข
 คอแขกจุเหลยโค ท่วมเนอ
 ขอกดมโปกพัตรา สอาก ขาวแซ
 สออสันนบเพลาเลอล้ำ เลขลาย ฯ
- ๒๘ อยู่แค้นมัตราขหมัว มลมี มากนา
 ถันกรทนมโคขาย คำเข้า
 บริโภกภักยสาตี เมล็ดหลาก ล่อนแซ
 สบสิ่งกยเข้าเกล้า กุลกเนย

หลวงชาญญเบศร์

ภาพหรรษบตะสปาก

- ๒๘ รูปหรรษบตะสปากคำว แตนควัน ตกพ้อ
 คนมากเมืองเขาเคย ข้าวไค้
 กลเกอนตุกพรหม ผลเห็บ ตกแฮ
 เย็นเยือกลมไลยฮย หยาตเผลียง ฯ
 ๓๐ ชาวเกษตรไล่เสือบ หนิงแกะ
 นอนแนยฮักเคยง แค่มึง
 ลางชนเชือกหนิงแพะ พันหือ กายเฮย
 ลายสลายคั้งฟง เพองเหม็น ฯ

พระญาณปริยัติ

ภาพหรรษ (ตาตา)

- ๓๑ หรรษเนาค้อแคว้น แวงจัน
 ไกรบ่เห็นมาเห็น หากแจ้ง
 กางเกงสอกลวมคั้น เข็มชู้ เข้มึงแฮ
 หนิงพยัคฆ์เย็บเสือบเกล้ง กลั่นสรวค์ ฯ
 ๓๒ เสือบในนวมผ้าพัส ทรายรณ
 กุมขักรักขนั้นเนยนั้น แนนั่น
 หนิงสัควักทอนท่า ดงทาบ เท้านา
 หมวกโอ้ขลิบเม้นเม้น หมวกหนิง ฯ

พระญาณปริยัติ

ภาพมอญ

- ๓๓ นภาพเตลงเขตรแคว้น หงษา วกแซ
 คอเหลารามัญม้ง หม่น
 ไวทวังเพื่อประชา ชมเล่น
 เผลอว่าภายหน้าล ภัยหาย ฯ
- ๓๔ น่งผ้าทวางววเช่น ชาวอ้ง วะแซ
 พันโพกเกล้าแต่งกาย ไล่เสือ
 มอญมักลักไหล่หลัง ลงเลข บันค่นา
 พลอยทับทิมน้ำเนอ นัยถิอ ฯ

ขมมหาสิทธิไวยหาร

ภาพกระแซ

- ๓๕ กระแซลเมฆคล้า ยดเยี้ยว ม่านญา
 น่งพัทรวาขอช บ่เก้า
 กำซาบอาบยาเทียว ถอมัน
 ลากไล่มฤคเร้นเค้า ไต่เลื่อน
- ๓๖ ซาคีกระแซพนชันเทียน ห่อนหัก
 ไครหักเพอนเยอนสรวล แซ่ซ
 โนเนหน่มบ่ลัก ขาเข้า พงพ้อ
 ประเทศเขตรนชน ฎากาม ฯ

พระสมบัตินิบาล

ภาพเงย

๓๗	รูปปั้นเอนอกฟ้า	แสนหว
	มักไผ่สิ้นพยายาม	บ่แ้ว
	ของชายแค้ไค้	เกินต่าง ไปเฮย
	เขียงใหม่เขียงวังแปด	ปลั่งผล ๗
๓๘	แต่งคนใส่เสื้ออย่าง	เคียวกับ จินแซ
	เป็ดไก่หมเค็มของ	ชอยเคียว
	มวยม่นรตพัตรทัย	โพกเกษ
	แสดงชอชาคินเงย	ค่านคร ๗

ชุมนุมหาสิทธิไวยาหาร

ภาพพม่า

๓๙	แบบขรพม่าเพศเพียง	ถ่ายพิมพ์ ไว้พอ
	ผสมขมวกเหมือนมอญ	แก่ล่แก่ล้ง
	นุ่งผ้าผ่อนเข้าริม	เอวรติ แนนนา
	พุงใหญ่ขาพริบแสร้ง	ลักคำ ๗
๔๐	วไลยใส่หัตถ์ซ้าย	ขวาท ชนแซ
	สองโสทรสอกลานคำ	คู่เคือ
	ทอขายึงยศคน	โคยเลศ
	ยามออกศึกเสอคุ้ม	บ่คำ

พระยาบำเรอบริรักษ์

ภพอินทร์

๔๑ วรเทวดาบุรุษไว้ วานยล หน่อยนอ
 ชาติแซกหนวกเคราคำ กยแก้ม
 ภาษาประเลห์กล ชินคู่
 งามเครื่องแต่งแต้มส้าน ไข่กาย ฯ
 ๔๒ กางเกงมัสหรีลื้อ จีบเขว
 ย่ำตะหนักราย ร่วงรว
 เจียรยาอักษลักเลว ทรยทิด น่านา
 หมวกยกลิลคิ้ว ขี้กลาย ฯ
 หลวงศรีอศิวเทษ!

ภาพมลาย

๔๓ ไล่เสือชนกน้อยโพก ผัดขิก
 ชาติแซกมลายหลาย เหล่าเซอ
 เคียนคาคบนหนึ่งกฤษ เหน็บแนบ เขวแซ
 กุมหอกคู่เคอเงอ ง่ำร่า ฯ
 ๔๔ เข้าสู่เหวราชันนอกแทบ ถอดใจ
 อำนมุลกลำนำ สอดคล้อง
 ยะหริ่งแปะไทรไทร มุหิงก กัก
 เพลงประพฤติพร้องต้อง อย่างกัน ฯ
 กรมหมื่นไกรสรวิชิต

ภาพพราหมณ์อินเดีย

- ๕๕ สฤงษิรุปอินทุสำนพ้อง พงษ์พราหมณ์
 เทวพรหมตระกุลสรวก์ เสดกให้
 ทรงเสวตรพิตรางาม มวยขมวก น้อยนอ
 เหมฉากโคมัยไล้ เลิศพรหม ฯ
- ๕๖ ถือกิลกีนขวชชัณ สำธยาย เวทแซ
 สยศิวาคมชม คำเข้า
 มางษไยโสพหหมาย เหมอมาก สวรวค์เฮย
 ไทรพิธรวกเร้ารู้ รอยเรี่ยน ฯ

นายนชมทากเล็ก ปลัดวักไมลีโลก

ภาพพราหมณ์รามเหศร์

- ๕๗ รามเหศร์หฤชชาติเชื้อ รามรัฐ
 สยศิวาคมเพียร เพียร
 ทวาทศพิธยัช สุเวท กัด
 อาภูกอาภักกั ก่งมนต์ ฯ
- ๕๘ น่งเชิงพนเสวตรไว มวยผม
 เฉวียงสดสอภกณทาล ก่องแก้ว
 เลือครุยไล้แสงยมสม รัยว่าง ชีพื่อ
 เพอเสศาะเคระหรัยแผ้ว ผ่อนคลาย ฯ

พระเทพกระวี

ภาพจาม

- ๔๙ แยกทามเจืออย่างขมิ้น ข่านเขมร
 ผิวเพอนคำคหหมาย หมักได้
 สดงานถึนอัยวิเวธ เวียงลแนว
 เสพยสัถนวกเนอไซ เชือกคอส ฯ
 ๕๐ โปกฉ่าเช็กหน้าแฉก พรรคชอม
 ๕๑ ได้ไล้ลายลออคม ถพร้อย
 สวมถูงกรอมเชิง เลกสำย
 เหวเห็นบมกนอัยล้า กฤษไกร ฯ

ชนวนลัทธิ

ภาพลาวยวน

- ๕๑ เบียบภาพยวนพ่ายคร้ง คราวกรง เก้าแซ
 ๕๒ คิชชาทอิทธิฤณไชย ชัยช้าง
 เขามักลักชาฟง คำคห ม่านนา
 สองโสทรไล่ต่างเนอ แปดทอง ฯ
 ๕๓ ชมพูโปกเกล้าสุก สกส
 สวมไล้โลยสอง หักดพอน
 ไคลงชอดอัยวิ
 ยเห็นอัยหน่มเจ้าอัยน แอ้วสาว ฯ

พระยาบำเรอบริรักษ์

ภาพห้วยหุย

- ๕๓ ห้วยหุยเพคะ^๕ท่อน ไครเห็น
 สฤษดิ์^๕ทิว^๕ปราว^๕เลก^๕เคลือบ เล้าไว้
 ประเทศ^๕ทอ^๕อยู่^๕กระ^๕เกิน แคน^๕จรก^๕ จัน^๕พ้อ
 แหก^๕ไช้^๕แตก^๕ไช้^๕ขึ้น เส^๕พ^๕ย^๕หม^๕ ๖
 ๕๔ ทาง^๕เก^๕ง^๕ร^๕ก^๕ค^๕ค^๕เพ^๕ร^๕ย^๕ม แพร^๕ห^๕ง^๕อน^๕ ไก่^๕เซ^๕ย
 เส^๕อ^๕ไส^๕ส^๕แ^๕ง^๕ก^๕ ผาก^๕จ^๕้า
 ร^๕อง^๕เซ^๕ง^๕ชา^๕ติ^๕เซ^๕ง^๕ง^๕อน เช^๕ง^๕ไส^๕ ส^๕ว^๕ม^๕แซ
 ลัก^๕หลา^๕ค^๕หม^๕ว^๕ก^๕หน้า^๕หม^๕้า ไหม^๕ศรี

ชนอนลิตี

ภาพเกาหลี่

- ๕๕ เหม^๕อน^๕ญ^๕ว^๕น^๕ภ^๕า^๕พ^๕น^๕ไช้ ญ^๕ว^๕น^๕ย^๕ล^๕ เล่น^๕แซ
 ชา^๕ติ^๕แ^๕ช^๕ก^๕เก^๕า^๕หล^๕พ^๕ พ^๕าง^๕ย^๕น^๕
 ผ^๕ม^๕ม^๕ว^๕ย^๕ม^๕น^๕ม^๕ว^๕ย^๕ด^๕ก^๕ล ก^๕อ^๕ค^๕เก^๕ษ^๕ ก^๕ัน^๕แซ
 หน^๕้า^๕ห^๕น^๕ว^๕ค^๕เ^๕ร^๕า^๕ผ^๕น^๕เพ^๕อ^๕ย^๕ เพ^๕อ^๕ย^๕ค^๕าง^๕ ๖
 ๕๖ เนา^๕เซ^๕ท^๕ร^๕ป^๕ระ^๕เท^๕ศ^๕ไ^๕ก^๕ล^๕ เท^๕ย^๕น^๕จ^๕ิน
 แ^๕ต^๕ง^๕ว^๕าง^๕ว^๕าง^๕ช^๕าง^๕ส^๕ว^๕ม ไส^๕เส^๕อ
 ก^๕าง^๕เก^๕ง^๕เล^๕ย^๕น^๕ห^๕ล^๕ิน^๕แ^๕ด^๕ ป^๕ะ^๕ป^๕ลา^๕ย
 ห^๕ม^๕ว^๕ก^๕เซ^๕น^๕ห^๕ม^๕ว^๕ก^๕ง^๕ว^๕เค^๕อ^๕ ค^๕ุ^๕ค^๕ว^๕ร^๕ ๖

ชนอนลิตี

วเชื้อของ
มหน้าใช้

เขาขอ
เชียวเ

กรรมชนเทศ

ภาพจีน

ยอบเก่าพัน
มีผลม

นเบยเจือตาม
คาคให้

วเชื้อของ
มหน้าใช้

เขาขอ
เชียวเ

กรรมชนเทศ

ภาพจีน

ยอบเก่าพัน
มีผลม

นเบยเจือตาม
คาคให้

วเชื้อของ
มหน้าใช้

เขาขอ
เชียวเ

กรรมชนเทศ

ภาพจีน

ยอบเก่าพัน
มีผลม

นเบยเจือตาม
คาคให้

วเชื้อของ
มหน้าใช้

เขาขอ
เชียวเ

กรรมชนเทศ

ภาพจีน

ยอบเก่าพัน
มีผลม

นเบยเจือตาม
คาคให้

วเข็ของ
มหน้าใช้

เขาขอ
เชียวเ

กรรมชนเทศ

ภาพจีน

ยอบเก่าพัน
มีผลม

นเบยเจือตาม
คาคให้

วเชื้อของ
มหน้าใช้

เขาขอ
เชียวเ

กรรมชนเทศ

ภาพจีน

ยอบเก่าพัน
มีผลม

นเบยเจือตาม
คาคให้

ภาพเขมร

๖๑ ขอมข้าคำสควกแท้ ธรรมชาติ
 ถิ่นพุทธเพียรตามโอ วาทไหว
 กัมพูชประเทศสีมา เมืองทิศ บุรพพ้อ
 ไผอนภพนขน์มไถ่ ถิ่นสยาม ฯ
 ๖๒ นุ่งบูมไผ่พิศม้น เหมือนดม ยานา
 เลือได้สัครามล่อ โอ้แท้
 แพรญวนเยื่อไม้ส้ม เคียนรอย พงพ้อ
 ผมกระทุมไผ่ปลั เปลาไร ฯ
 หลวงลิขิตปรีชา

ภาพลัวะ

๖๓ ลัวะแซกขอยหล้า เหลือเกิน ถึงแซ
 ถ้ายรูปเลกพิไลย เช่นเชือก
 ไผ่ผมนมมวยเงิน คือกูก เค็กนา
 พรวกเพศฉิวเนอคล้าย เกลือบคราม ฯ
 ๖๔ ไซ้สัหมากสุกเลื้อ กรอมบัก เข้าแซ
 พันโพกเกล้าแต่งตาม เพศพ้อง
 อยู่เขตรประเทศทิศ บุรพพ้อ ไร่นา
 เขาย่อมจรมก้อง กับกัน ฯ

หลวงลิขิตปรีชา

คนต่างชาติต่างภาษา ซึ่งรู้จักอยู่ในสมัยนั้นยังมีอีกหลายชาติ
เช่น โปตุเกส อังกฤษ แลอเมริกัน เป็นต้น ที่แท้จริงคงว่าแต่
เฉพาะ ๓๒ ชาติ คงเป็นเพราะรูปภาพที่ทำประดัยศาลารายหลังละ ๒ รูป
ครบ ๑๖ ศาลาบริบูรณ์แล้ว จึงไม่ทำภาพชนชาติอื่นอีก.

โคลงภาพเรื่องรามเกียรติ์ที่พิมพ์ต่อไปนี้ จารึกได้แผ่นศิลาจำหลัก
ภาพเรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งคิดที่พันกัรบพระอุโบสถวัดพระเชตุพน การที่
จำหลักแผ่นศิลา คัดเรื่องรามเกียรติ์มาแต่ตรงที่ระเขียนรูปภาพไว้
ส่วนโคลงที่แต่ง ๆ สำหรับแต่งเรื่องภาพที่จำหลักไว้ โคลงบท ๑
สำหรับภาพแผ่น ๑ ท้ายเหตุนี้ เรื่องในโคลงจึงไม่สู้ติดต่อกัน เพราะ
ไม่ได้แต่งเป็นโคลงเรื่องรามเกียรติ์เหมือนที่แต่งจารึกในวัดพระศรีรัตน
ศาสดารามเมื่อในรัชกาลที่ ๕ จึงเรียกว่าโคลงภาพเรื่องรามเกียรติ์
ส่วนกวีที่เป็นผู้แต่งนั้น ก็หาทราบว่าผู้ใดแต่งบทใดไม่ เป็นแต่ทราบว่า
โคลงภาพรามเกียรติ์ทั้งยวงนี้ กวี ๕ คน คือ กรมหมื่นไกรสรวิชิต ๑
หลวงชำนาญเบศร์ ๑ หลวงสุวรรณอักษร ๑ ชุนมหาสิทธิโวหาร ๑
นายชุมหาภักดิ์ ๑ ช่วยกันแต่ง.

โคลงภาพเรื่องรามเกียรติ์

๑ รวงเรขราเมศร์ทั้ง เกอมแสดง เรืองฤ
รอนมฤคमारค์แปลง พ่อไท
คอนคานผ่านพนัศแขวง ประสยพระ นชนา
เสนอเหกัศเรศไช คิกเท้าตามองค ๗

๒ แสดงภาพทศกัณฐ์อุ้ม ขวลี กาเอย
วัยออกนอกกฎ ถ้วนแก้ว
ชนรณเลอนลอยล เลอลาศ มาแฮ
นงนชสศทเวศเครั้า สวาทิร้างห่างเกษม ๗

๓ ไม่เห็นตัวอักษร รูปภาพนั้นเมื่อทศกรฐ์พยสกาย

๔ วิรูปรามวาศไท เทพี
สถิตย้อยยังกัลล บากว้าง
สศรพราษกระบ พุสยาท พระฤ
เชิญปราบพาลมล้าง ชีพคัวยแสงศร ๗

๕ ปางพระยาพานเรศเจ้า ชักชิน
ออกหม่มมาตยาณ ภัคทรพ้อง
สศรพเหาะเขาะยีน คำหยาย หยามแฮ
ออกจากคฤหาศน์ห้อง เหาะเขารณรงค ๗

- ๖ จักรกฤษณ์พิศณุ^๕น ศรสาย
 คอยฆ่าพาลิหมาย มุ่งนำ
 เห็นฤทธิ์^๕คึกเสียดาย เพราะสตัย^๕ เลียนา
 จนจิตรจำใจท้าว ลั่นล้างวงศ์ ๗
- ๗ พาลิทัต^๕อันธ^๕ ครวียนฉวัค
 ศรจักร^๕ยกอกหักได้ จับไว้
 เหลือบเห็นพระจักร^๕รัตน เป็นสั กรแซ
 คลายโกรธ^๕น้องร้องไห้ ลังแล้วลาตาย ๗
- ๘ จำหลักจักรกฤษณ์^๕ให้ หดมน
 องค์^๕กษมพพาล วัช^๕เร้า
 คมพล^๕สัสมทชาญ ไชเยศ
 ไปสืบ^๕หนทางเท้า หนึ่งทั้งถวายแหวน ๗
- ๙ แสกร^๕รูป^๕ศักร^๕พเส้า บาท^๕ยง^๕สุ
 สิบแปด^๕มงกุฎ^๕วงษ์ ใหญ่^๕น้อย
 ถึงเล็ก^๕ไพร่หลวง^๕คง มี^๕ช้อ
 ตาม^๕ที่^๕มัน^๕ขร^๕อัย นอบ^๕น้อม^๕ทูล^๕ถวาย ๗
- ๑๐ ลำ^๕กับ^๕จับ^๕ทัน สาม^๕ทหาร
 รับ^๕สั่ง^๕องค์^๕อว^๕ตาร ใส่^๕เกล้า
 พา^๕พล^๕ออก^๕จาก^๕สถาน คัน^๕ธ^๕มา^๕ท^๕น
 หมาย^๕มุ่ง^๕เมือง^๕มาร^๕เข้า เขต^๕ร^๕แคว^๕วัน^๕แก^๕น^๕พน^๕ม ๗

๑๑ ไม่มดวอกยร ภาพนั้นเมื่อบกหล่นชนจากสระ สามทหาร
นอนหลับ

๑๒ อสุรคตอภัย
อังกคยักรากษ
ปักหล่นเสอมเสียยศ
ต่างไค่ถามนามอ้าง
อังกค
จกมล้าง
ขอโทษ
เรอင့်ตนคนแกล้ง ฯ

๑๓ หลานอินทรีบินยักยักอิน ทามหา ทางนา
ยักยักออกทางลงกา
อังกคตลยเกษา
ปักหล่นพันสาปไค่
เกาะให้
กลอกลุ่ก หลั่งแฮ
สัพพะส่วยวรมย์ ฯ

๑๔ วายุบุตรยุคหยอกนอ้ง
เทพยษมาลฉน
สิงหวาแก่นกาววัน
นางนิยมชมอ้อ
นางสวรรค์
ภักตรัก
จันทร์จาก โขมฐเอย
แอบซู้ชวนเกษม ฯ

๑๕ ลูกกลมสมศุขทวย
นางว่าวานวานร
วายุบุตรหักอาวรณ์
ผู้มนุชสุกสวากิควัว
ดวงสมร
สังพา
สังวาศ
คว่างขึ้นส่วยสวรรค์ ฯ

- ๑๖ พบนกโลมหลันซ้อ ลำพา ที่เอย
 รัแห่งทางลงกา เกาะแก้ว
 วานถึงให้สามลา โลมงอก งามแซ
 วายบุตรชนชแล้ว นกนั้นผ่นผอง ๗
- ๑๗ เลือสมุทธาโอบรูย้ง ยืนบึก ทางแซ
 กวักแกว่งตระของบึก แยกห้อง
 หดมนานผาดผดลงฤทธิ เร่วรีย
 เข้าปากแขวะแหวะท้อง ยักษ์ร่ายวายชนม์ ๗
- ๑๘ สายัณห์หีบวรล้าว คายค
 นามขรมนารท หง่อมง้อม
 หดมนานมากหมายทศ ลองฤทธิ ท่านนา
 วอนว่ามายาย้อม อยู่ยั้งยังสถาน ๗
- ๑๙ แผลงทนโตมนันถัน ได้มคฺา ลาเอย
 ลองฤทธิพระสัทธา ท่านแก้
 บันดาลเรือกลมพา ผ่นสาท ช้าๆ
 ลิงเขียกยับริยแพ สันท้าวหนาวผ่น ๗
- ๒๐ ชารกรนักสิทธิแสร้ง เปนปลิง
 สัปสั้งคอยกักลึง ทิน้ำ
 หดมนานคันทนถึง ลงสู่ สระแซ
 ปลิงเกาะกักคางปล้า ปลกทั้งฤาถอน ๗

- ๒๑ วาญบุตรสารภาพแพ้ รั้งผิด
 นารทเมตดาจิตร ปลดไท้
 พลังถามที่ทางทิศ อสุเรศ
 ภายหลังออกจำได้ เสรีแล้วลาจร ฯ
- ๒๒ กองตระเวนอากาศห้อม แหนลง กาเขย
 เห็นบุตรพระพายตรง สู่แดน
 เร่งพลรกรณรงค์ รมจับ กระบี่แฮ
 กระบี่กระบี่ชักกัน ไหล่กลางโถม ฯ
- ๒๓ หลุมานหาญหักเข้า โหมจับ
 อากาศทะไลรัย รัยด้วย
 หลุมานชักเคียวกับ แขนซาก ลงแฮ
 อากาศทะไลม้วย มือกกลางกลิ้งกิน ฯ
- ๒๔ เห็นนางนอนแนบตัว ทศกรร
 หมายแม่นสัภาพรรณ เพรศพร
 หลุมานจับตรึง กวักแกว่ง
 พอแว่วสำเนียงจึง ากยังหยุกฉวี ฯ
- ๒๕ โขจรคนแห่หน้า นำข โคมแฮ
 ตำรวจแยกกรมครย เพียบพน
 โขยเสกจักรพาฬพ อสุเรศ ท่านนา
 เสไลที่โถมรสถิน ากกล้อมแลสถอน ฯ

- ๒๖ พงษ์พรหมขรมนารวเจ้า จอมยักษ์
 เสกจากอุทธานรัก รุ่มเร้า
 วัชรกษัตริย์อีก อ้วนเทวดา มานา
 ถึงนิวาทวังเข้า สู้ห้องทวนถวิล ฯ
- ๒๗ ทศเคียรเพียรพกล้ำ โลมลี คาเซย
 นงลักษณ์แก้วค้วค้ำ ขักไม้
 นั้ก่าเปรียบขอสู้ เห็นชอบ อิกนา
 รักนักรักนังใกล้ เว่าร้อนฤหาษ ฯ
- ๒๘ พอสามยามยามยัง คนหลับ
 ชนผูกพระสอกับ กงไม้
 หดมานมุงมองขยับ คอยอยู่
 พอโลกรอรับได้ ตักผ้าวางลง ฯ
- ๒๙ วาญบุตรอภิวาทไหว ถวายแหวน
 นางวัยมาทรงแสน โคกเครั้า
 แจ้งเหตุพระกลแค้น เกินป่า มานา
 นางโคกลิงชยเกล้า เกลือกกลั่นกรรแสง ฯ
- ๓๐ หดมานวางวังเข้า หักสวน
 พร้าหวมากคุมตาลชวน ไค่นค้อม
 วากษยักษาชวน กนั้ว มาแซ
 ก่งกระสุนสายล่อม ไล่เลียบวัลิง ฯ

๓๑ วายบทรฤทธิ^{๑๑}ร่ำ

ไล่ฆ่า^{๑๑}กุมภินทพล

ยักษ์มารบ่^{๑๑}ทานทน

ตายแตก^{๑๑}ยัชนันร้อย

แรงรณ

แหลกหัยย

ทรศท้าว หนี^{๑๑}แซ

คน^{๑๑}ครน^{๑๑}เครงเสียง ๗

๓๒ พันองค์^{๑๑}โอรสเจ้า

รื้อ^{๑๑}รียพากันมา

วายบทร^{๑๑}ชาของสา

ฆ่า^{๑๑}สหัส^{๑๑}กุมารม้วย

ลงกา

ต่อ^{๑๑}ควย

มาร^{๑๑}ธแต่^{๑๑} เกียว^{๑๑}แซ

มอ^{๑๑}ค^{๑๑}ค^{๑๑}น^{๑๑}ฤ^{๑๑}ท^{๑๑}ล^{๑๑}ธ ๗

๓๓ โอรส^{๑๑}ทศ^{๑๑}ภัก^{๑๑}ตร^{๑๑}พ้อง

ย^{๑๑}น^{๑๑}ร^{๑๑}ด^{๑๑}เห็น^{๑๑}ล^{๑๑}ก^{๑๑}ล^{๑๑}ม

ยักษ์^{๑๑}มาร^{๑๑}ช^{๑๑}าน^{๑๑}ช^{๑๑}ก^{๑๑}ท^{๑๑}ม

รับ^{๑๑}พระ^{๑๑}แสง^{๑๑}ศ^{๑๑}ร^{๑๑}น^{๑๑}้าว

พงษ์^{๑๑}พร^{๑๑}หม

ไล่^{๑๑}ล^{๑๑}้าว

แตก^{๑๑}พ^{๑๑}าย^{๑๑} มา^{๑๑}แซ

ม^{๑๑}ุ่ง^{๑๑}ล^{๑๑}้าง^{๑๑}ว^{๑๑}าง^{๑๑}ส^{๑๑}าย ๗

๓๔ ศ^{๑๑}ร^{๑๑}เป^{๑๑}น^{๑๑}น^{๑๑}า^{๑๑}ค^{๑๑}ร^{๑๑}า^{๑๑}ช^{๑๑}ร^{๑๑}าย

ว^{๑๑}าย^{๑๑}บ^{๑๑}ท^{๑๑}ร^{๑๑}บ^{๑๑}ึง^{๑๑}ฟ^{๑๑}ัก

พล^{๑๑}ย^{๑๑}ก^{๑๑}ษ์^{๑๑}ช^{๑๑}ว^{๑๑}ย^{๑๑}ก^{๑๑}ัน^{๑๑}ม^{๑๑}ัก

ว^{๑๑}าย^{๑๑}บ^{๑๑}ท^{๑๑}ร^{๑๑}ท^{๑๑}ำ^{๑๑}น^{๑๑}อ^{๑๑}น^{๑๑}ก^{๑๑}ล^{๑๑}ง

เร^{๑๑}ว^{๑๑}ร^{๑๑}ัก

ฟ^{๑๑}า^{๑๑}ค^{๑๑}ท^{๑๑}ิง

เป^{๑๑}น^{๑๑}ห^{๑๑}ม^{๑๑}

ย^{๑๑}ัก^{๑๑}ษ์^{๑๑}ป^{๑๑}ล^{๑๑}ำ^{๑๑}น^{๑๑}ำ^{๑๑}ว^{๑๑}าย ๗

๓๕ ห^{๑๑}ด^{๑๑}ม^{๑๑}า^{๑๑}น^{๑๑}า^{๑๑}ญ^{๑๑}เ^{๑๑}ช^{๑๑}ห^{๑๑}้าว

เ^{๑๑}า^{๑๑}ห^{๑๑}ว^{๑๑}ำ^{๑๑}ง^{๑๑}ก^{๑๑}ล^{๑๑}า^{๑๑}ง^{๑๑}พล^{๑๑}ย^{๑๑}ก^{๑๑}ษ์

ห^{๑๑}ม^{๑๑}เ^{๑๑}า^{๑๑}ว^{๑๑}ำ^{๑๑}น^{๑๑}ค^{๑๑}ัก

ม^{๑๑}ุ^{๑๑}ค^{๑๑}ล^{๑๑}ก^{๑๑}า^{๑๑}แ^{๑๑}น^{๑๑}ช^{๑๑}ว^{๑๑}ำ^{๑๑}

ห^{๑๑}า^{๑๑}ญ^{๑๑}ห^{๑๑}ัก

ไล่^{๑๑}ล^{๑๑}้าง

ค^{๑๑}า^{๑๑}เ^{๑๑}ช

เ^{๑๑}ก^{๑๑}ล^{๑๑}อ^{๑๑}น^{๑๑}ก^{๑๑}ล^{๑๑}ง^{๑๑}ก^{๑๑}ล^{๑๑}า^{๑๑}ง^{๑๑}ก^{๑๑}ิน ๗

๔๑ ลูกกลมกลนแล่นล้าว

รุกทกมฺชฌณเจกัยร

เวรณคณังนอกในเคียน

คักคำหนักนัยร้อย

ลวักเลวียน

ใหญ่น้อย

คตลคคตล่ง ตานา

หมคไหม้ไฟเผา ฯ

๔๒ ทศเคียรเวียนวังร้อง

เวียกหม่มาคยาโย

งุกรมิงมณโฑ

ทรงรยทพรอ้อม

เปนโก ลาเอย

อิศพรอ้อม

ทังอ็ค คินา

ชอกข้างทางคณน ฯ

๔๓ อินทวิชิตศกฤทธีรอัน

พาสุวรรณกรรุมมา

พิเภกลากคริษฐา

ปวงหม่มสาวสนมช้อง

กายา

จากห้อง

เกินก้วน

แหวกหน่น้ำมาตาม ฯ

๔๔ กุมภกรรฐ์กุมทอกแก้ว

งุจันทวคิฉค

ทกกรมสนมพนัค

วนวังทงของเข้า

โมกขคักคิ

เวศเต้า

งานเครื่อง

วิบริอนตามมา ฯ

๔๕ พระสนมรมอบรอัน

วังเตลคเบ็คเบ็ง

ไปยงทชายเชิง

ท่างร่าท่างเวียกรอ้ง

เปลวเพลิง

ข้าวพอง

เขาสัค นานา

ร่ำร้องทากัน ฯ

- ๔๖ ทศเคียรกำสรวทเคร้า แสนคัลย์
 ยั้งยั้งคันทนาวรร พคพน
 มเหษพระกำนัล นานก
 ญาทิวงษ์ทรงสื่อน ภายลัอมแลสลอน ฯ
- ๔๗ มารมาคัยกลาคเกลื่อนเฝ้า ขาทบงส์
 ตำรวรรักษางค์ พรังพร้อม
 เกดงักันออกชบวนง รวิงราช
 ทำที่ทบคายลัอม รวกรวรายเฉวียน ฯ
- ๔๘ มโหทรเรืองรบบุรี ราชกิ
 บัศสูกรงโกสิต ที่อ้าง
 ช่านสารอสุริศ ครภาพ
 ใช้ท่านเชิญไปสรวัง นิเวศใหม่ใหม่ถวาย ฯ
- ๔๙ บัศของค้อมเวศเจ้า สรวงสรวรค์
 พาหุมุเทพเทวัญ แท้ห้อม
 ลงมานิมิตรสรวรค์ นครศ
 ทุกสิ่งสารพันพร้อม เสรีงแล้วคินสถาน ฯ
- ๕๐ ปางราชนิมิตรพ้อง พิปริต
 ครัสเรียกพิเภกสถิตยั ที่ใกล้
 กำเนินสนนิทช ฌวาชรบ กันญา
 กำพ่ายฝ่ายขาวไต้ ชนระนักโดน ฯ

๕๑ พิเภกเลขเลิศรู้
ทูลเทียบตามลักขณา
ทศภักตร์เพื่อเวลา
เคืองชัยพิเภกย้าย

๕๒ ราชาพิเภกเศร้า
ไร้ที่แปรภักตร์ณ
ออกหากนครควร
หมายมุ่งคันธกาลทอง

๕๓ นิลขันพรวรค์พวงพ้อง
เทียวลากตระเวนวง
พบพระยาพิเภกทรง
เรียกเหล่าสิงเลวลัษมี

๕๔ นิลขันถลันเล่นเข้า
เชือกมัสสองมัสชัก
เหล่าสิงไล้หลังผลัก
ถึงทพลับพลาเข้า

๕๕ จักรกฤษณ์ทฤษฏี
วิศณิกกมภักดิ์
ลักษณชอส์คัยสรพ
ทรงพระเมตตาพรอ้ง

ชาตา
เวียงว้าย
ทศทไทย
นิราศวังเมืองมาร ๗

แสนคล้าย
พ้งพ้อง
ไลลาศ ไปแฮ
เดือนไม้ไพรพนม ๗

สิงค
เขตรค้อม
กำสรท อยู่มา
ไล่เลี้ยวจับตัว ๗

จับยักษ์
ผูกเกล้า
รุนแรง มานา
นอยน้อมทูลถวาย ๗

ทศกรรวิ
เผ่าพ้อง
เสาวภาคย์
กล่าวล้าโลมไ ๗

๕๖ พิเภกภูลภักกิเบอง

พึ่งพระโองการตรัส

ทูลถวายสนธิสัถย์

โดยข้อสุจริตเท่า

๕๗ พิพิพัฒน์คง

เชิญพระแสงสงฆาร

สกวี่พ้อนสาบาล

ท้าวพระยาพานเรศพร้อม

๕๘ พิเภกประนตเบอง

ยชีตศรสาบาล

จับอกพิพัฒน์ธำ

กลางหม่นมาทยาแก้ว

๕๙ จำหลักกรรณณณเกล้า

เสก์ขอออกพานรนา

ตรัสสั่งสักริพพา

กเหล่าพานรพร้อม

๖๐ สักริพบั้งแล้ว

พาพิเภกถอยคูลาน

มายังนำพระลาน

กฤทติลึงใหญ่น้อย

ยทวัช

ชุ่มแผ่

สามภักกิ พระนา

ทราบบัวยเมือมรณ ๗

ตามการ

สวดพร้อม

โดยสาคร

พร้งหน้ามาประสม ๗

ยทมาลย์

เสิร์แล้ว

เฌมเกษ กินแซ

เกลื่อนหน้าเป็นพยาน ๗

โดกา กรเอย

เนกน้อม

พิเภก ไปแซ

หักเหลันเป็นเกษม ๗

กรวยกราน

เกลื่อนคล้อย

โดยทวน

ทำงอ้างอวกแสง ๗

๒๑ พิเภกเห็นฤทธิพ้อง
 สันเกษเกรงเกษอิน
 เพียงเทพบริสัชอิน
 สามารถอาของมล้าง

พานรินทร
 บึงอ้าง
 ศวรเศก สายฤ
 ไล่ล้าวักยกร ๗

๒๒ นานาพานเรศอ้าง
 บ้างปักันทราทิศย์
 บ้างเหาะหักเขาคิช
 บ้างแทรกคินเคินน้ำ

อวฤทธิ
 มีคคล้า
 ฌกฏคว่าง กันแซ
 เฌงหล้าสากล ๗

๒๓ จักรกฤษณพิศณไ
 สติศย์อาศันคณธกาลา
 ชมพชัคชินพา
 คอขราชคาร์หิเฝ้า

ทิวา วงษ์เซย
 เฌ
 เมอเข้า
 นรณบ ยาทแซ
 นักร้อบคอยพ้ง ๗

๒๔ พิเภกไทรเพทแจ้ง
 เห็นเหตสกระสารลาม
 ปลอมลึงเทยวพ้งความ
 ทูลยุบลเหตุให้

เจนยาม
 ลอยไคล์
 ในค้าย
 ทรวหน้าพลากร ๗

๒๕ สุครีพทราบายเหตุแล้ว
 เรียกเหล่าพานรเคิน
 ลิงกองนิลเอกเก็น
 ทักทนทาล้า

ฤาเมิน ตานา
 ทรวหน้า
 ลิงหนิง
 เล่ห์เลียวหลักหนั ๗

- ๖๖ วาญบุตรวางวังก้าว. กันสกก
โหมจับสักระสารรัก รวยไว้
ลึงเลวช่วยกันมก เปนหมู
เขาเชือกผูกคอให้ ลากหล้ามพามา ๗
- ๖๗ คำรวรวานเรศร้าย ยักหลัก
คาใส่คอยักษ์ชัก เชือกยอ
ลงหวายเขี่ยนพลางชัก หาเหตุ
ไวยงม่งมากอ บอกใส่ใจจริง ๗
- ๖๘ สักระสารสารภาพพร้อง รับผิด
แจ้งเหตุตามจริงจิตร ถัดอัย
ขอโทษแต่ชีวิต คงรอค
ต้องลักหน้าคาลาคล้อย คลาคเข้าเมืองมาร ๗
- ๖๙ ทศเคียรหาเลศได้ อบาย หนึ่งเฮย
ทริสเรือกเบญกาย สิ่งไซ้
แปลงเป็นสีกาตาย ลวงพ่อ พระนา
เบญกายรับคำไท้ อีราชด้วยจำน ๗
- ๗๐ เบญกายลลาคัน ทรวงด
พร้อมพร้องอศริยยศ รอยลั้ม
สนมกรมวังประนต นำเสด็จ
เจ้าแก่ก่านิลพร้อม แทรกหน้ามาตาม ๗

- ๗๑ ถึงสวนโดยทวนเฝ้า ชนนี ถามนา
 ไยบอกเยาวลักษ์ณลิ ลาศไค้
 เมญกายทอคคนที ทรวงเทวศ
 แจ้งเหตุทศกรฐ์ใช้ เสรีแล้วทูลลา ฯ
- ๗๒ ชนเฝ้าเยาวเรศสรวัย สิดา
 ทำโคกพลางขายตา ม่ายเมียน
 จำบพระลักษ์ณลา ลิลาศ
 สักท้าววิเพียน रुपแล้วลอบไป ฯ
- ๗๓ แดงความวามราชไค้ สรงสาย ลินธิ์เยย
 เห็นรูปเมญกายหมาย แม่น้อง
 ช้อนเกษไล่ทักษ์ฟาย ชลเนตร
 ทั้งพระลักษ์ณพลอยชว้อง ไค้กชั้นกรรแสง ฯ
- ๗๔ บรรดาพานเรศเฝ้า ขทมาลย์
 ท่างโคกแสนสงสาร อยู่เกล้า
 แท้ศรีหฤมานชาญ ฤาเชื้อ ใจเลย
 ขอศพนันสูตรเข้า ไส้ไว้เชิงตะกอน ฯ
- ๗๕ ปางขุมมารุทรวัย รวยพล รอยแฮ
 กองก้ออศคคิลน รุ่มเร้า
 เมญกายสุกแรงทน เพลิงเหาะ หนินา
 รวยขุมกรโหมจิกเกล้า ภัยไค้มาถวาย ฯ

๗๖ สุกุ^๕พ^๕เค^๕อง^๕ขุ^๕ค^๕น
เร^๕ย^๕ก^๕เหล^๕า^๕ร^๕า^๕ซ^๕ม^๕น^๕ม^๕ก^๕
เบ^๕ญ^๕ก^๕า^๕ย^๕ร^๕ิ^๕เบ^๕น^๕ส^๕ค^๕ย^๕
สุ^๕ก^๕ร^๕ิ^๕พ^๕เท^๕น^๕ว^๕ิ^๕ง^๕ไ^๕ก^๕

ช^๕ก^๕ช^๕ก^๕
ช^๕ก^๕ไ^๕ช^๕
ส^๕า^๕ร^๕า^๕พ^๕
เส^๕ร^๕ิ^๕จ^๕เล^๕ว^๕ทุ^๕ล^๕ล^๕อ^๕ง ๗

๗๗ จ^๕ั^๕ก^๕ร^๕ก^๕ุ^๕ญ^๕ฉ^๕น^๕พิ^๕ค^๕ณ^๕เ^๕อ^๕น^๕
อ^๕น^๕อ^๕เบ^๕ญ^๕ก^๕า^๕ย^๕ม^๕า^๕
ย^๕ก^๕ท^๕อ^๕ย^๕ท^๕ก^๕บ^๕า^๕น^๕า^๕ญ^๕
ว^๕า^๕น^๕ย^๕ศ^๕ร^๕ม^๕า^๕ร^๕ุ^๕ค^๕ว^๕ัย

โ^๕อ^๕ง^๕ก^๕า^๕
ท^๕อ^๕ย^๕ม^๕ว^๕ัย
พ^๕ิ^๕เ^๕ก^๕ พ^๕อ^๕น^๕า^๕
ส^๕่ง^๕ไ^๕ห^๕ไ^๕ไป^๕เ^๕ม^๕อ^๕ง ๗

๗๘ ท^๕้า^๕ว^๕พ^๕ร^๕ะ^๕ย^๕า^๕พ^๕า^๕น^๕เร^๕ค^๕น^๕อ^๕ม^๕
ค^๕อ^๕ย^๕ร^๕า^๕ซ^๕โ^๕อ^๕ง^๕ก^๕า^๕ร^๕ั^๕ส^๕
สุ^๕ก^๕ร^๕ิ^๕พ^๕ก^๕ั^๕ย^๕น^๕ิล^๕พ^๕ท^๕
ร^๕ิ^๕บ^๕ั^๕ง^๕ไ^๕ป^๕ด^๕ม^๕ท^๕อ^๕ง

น^๕ย^๕ห^๕ัก^๕ถ^๕
ส^๕ั^๕ง^๕ช^๕อ^๕ง^๕
ว^๕า^๕ย^๕ย^๕ศ^๕ร^๕
ท^๕ำ^๕น^๕ำ^๕ท^๕า^๕ด^๕น^๕ ๗

๗๙ สุ^๕ก^๕ร^๕ิ^๕พ^๕น^๕ิล^๕พ^๕ท^๕ท^๕ัง^๕
พ^๕า^๕พ^๕ว^๕ก^๕พ^๕ล^๕ด^๕ง^๕ส^๕ถ^๕า^๕น^๕
ร^๕่ว^๕ม^๕ค^๕ิ^๕ก^๕แ^๕บ^๕ง^๕บ^๕ร^๕ิ^๕ว^๕า^๕
ผล^๕ก^๕ร^๕ิ^๕บ^๕ั^๕ย^๕ผล^๕ก^๕ข^๕น^๕ป^๕ล^๕้า

ห^๕ด^๕ม^๕า^๕น^๕
ท^๕ำ^๕น^๕ำ^๕
ส^๕อ^๕ง^๕พ^๕ว^๕ก^๕
เป^๕ล^๕่^๕ย^๕น^๕ค^๕ร^๕ั^๕ง^๕ค^๕ร^๕า^๕ว^๕ร^๕แ^๕ง ๗

๘๐ น^๕ิล^๕พ^๕ท^๕ย^๕ก^๕ั^๕ช^๕ก^๕พ^๕อ^๕ง^๕
ข^๕น^๕ค^๕ก^๕ค^๕ิ^๕ข^๕ร^๕ก^๕
แ^๕ก^๕่^๕ค^๕น^๕แ^๕ก^๕ฉ^๕า^๕ช^๕
ร^๕ิ^๕บ^๕ั^๕ง^๕เร^๕ย^๕ก^๕ห^๕ด^๕ม^๕า^๕น^๕ฉ^๕ำ

ช^๕ม^๕พ^๕ พ^๕ล^๕เ^๕ย^๕
ก^๕น^๕ท^๕น^๕ำ^๕
ส^๕อ^๕ง^๕ห^๕ัก^๕ถ^๕ มา^๕แ^๕ย^๕
ร^๕ิ^๕บ^๕ั^๕ง^๕ท^๕ด^๕ม^๕ด^๕น^๕ ๗

- ๘๑ วายบทรโยกหัดห้าม เอา
 นิลพัทไผ่ไผ่ ว่าช้า
 หักทุ้มโขกคิรี ทั้งคู่ ลงแฮ
 วายบทรโยกลอยคว่ำ รัยไค้ ไคโยใจ ฯ
- ๘๒ โยธาทานเรศอ้อ แอ้อ
 หอบหักคิรีขรคัต เกลอนกลึง
 พานขกขินขันคัต นาเนก
 ขนส่งชมพู่ทั้ง ห่มทองสาคร ฯ
- ๘๓ วายบทรคุมเคียบคั่น นิลพัท
 หักโขกคิรีขรคัต คว้างคว้าง
 เส้นขนทุกขนมัต เขาชอก เสมธญา
 เย้ยเยาะนิลพัทอ้าง ขวกแล้วสลักลง ฯ
- ๘๔ บั๊กบั๊กนิลพัทห้าว หาญสมร
 มานรัยคิรีร คว้างคว้าง
 สุกแรงรัยสองกร ขาทแย่ง เขาเอย
 วายบทรสุกคั่นอ้าง ขอกว้ารณรงค์ ฯ
- ๘๕ สุกพรบเร่งเข้า กิดกาง
 บั๊กบั๊กสองนายทาง ชุคัน
 สองนายนั่งลงพลาง ยกฝัก กันนา
 สุกพรบพาชน สู้ท้าวทูลดวาย ฯ

๘๖	จักรวิโรธแล้ว นิลพัท ^๑ หณมานพาล ทำการข ^๑ เป็นการ สุคร ^๑ พงปฤ ^๑ กษา ^๑ ช ^๑	บรรหาร พวก ^๑ น เกือก ^๑ ก่อ กวนนา ชอย ^๑ ไช ^๑ เย็บ ^๑ ไฉน ๗
๘๗	สุคร ^๑ พท ^๑ ล ^๑ ท ^๑ ่าน ^๑ ไ ^๑ ท ^๑ ช ^๑ ค ^๑ ช ^๑ น ^๑ ช ^๑ อ ^๑ บ ^๑ นิ ^๑ ล ^๑ พั ^๑ ท ^๑ เกณ ^๑ ท ^๑ ผล ^๑ พ ^๑ ฤ ^๑ ก ^๑ ษ ^๑ า ^๑ จ ^๑ ัก ^๑ หณ ^๑ ม ^๑ าน ^๑ ม ^๑ อ ^๑ ย ^๑ พ ^๑ ล ^๑ ท ^๑ ง ^๑	โค ^๑ ย ^๑ ช ^๑ ย ^๑ ัก ^๑ อ ^๑ ย ^๑ ร ^๑ ั้ง ^๑ มา ^๑ ส่ง ^๑ ห ^๑ ม ^๑ ค ^๑ ให้ ^๑ ทำ ^๑ ณ ^๑ น ๗
๘๘	กระ ^๑ บ ^๑ ว ^๑ าย ^๑ ย ^๑ บ ^๑ ท ^๑ ร ^๑ พ ^๑ ร ^๑ อ ^๑ ม ^๑ แส ^๑ ก ^๑ ง ^๑ เก ^๑ ช ^๑ ห ^๑ ัก ^๑ ค ^๑ ี ^๑ ช ^๑ ร ^๑ เหล ^๑ ล ^๑ า ^๑ ล ^๑ ี ^๑ ว ^๑ ัง ^๑ ช ^๑ น ^๑ ค ^๑ อน ^๑ ถ ^๑ ง ^๑ ท่า ^๑ ว ^๑ าร ^๑ ท ^๑ ง ^๑	พาน ^๑ ร ^๑ เก ^๑ ล ^๑ อ ^๑ น ^๑ ก ^๑ ล ^๑ ัง ^๑ ห ^๑ าม ^๑ ห ^๑ าย ^๑ ม ^๑ า ^๑ นา ท ^๑ ุ ^๑ ม ^๑ ท ^๑ อ ^๑ ง ^๑ ส ^๑ า ^๑ ค ^๑ ร ๗
๘๙	น ^๑ า ^๑ น ^๑ า ^๑ พาน ^๑ เร ^๑ ค ^๑ ช ^๑ อ ^๑ ง ^๑ ห ^๑ ัก ^๑ ห ^๑ อย ^๑ ช ^๑ อ ^๑ ค ^๑ เข ^๑ า ^๑ ช ^๑ น ^๑ น ^๑ ั ^๑ ย ^๑ ส ^๑ ม ^๑ ท ^๑ ก ^๑ ว ^๑ ก ^๑ ล ^๑ ถ ^๑ ัน ^๑ ถ ^๑ ัน ^๑ ถ ^๑ ง ^๑ ท ^๑ ุ ^๑ ม ^๑ ท ^๑ อ ^๑ ง ^๑	ส ^๑ ย ^๑ ส ^๑ น ^๑ แ ^๑ ช ^๑ ช ^๑ อ ^๑ ง ^๑ ค ^๑ าล ^๑ เพ ^๑ ิก ^๑ พ ^๑ ัง ^๑ แ ^๑ ช ^๑ ท ^๑ ่าน ^๑ น้ำ ^๑ ร ^๑ ำ ^๑ ไ ^๑ ว ๗
๙๐	ม ^๑ ัจ ^๑ ฉ ^๑ า ^๑ น ^๑ า ^๑ เร ^๑ ค ^๑ ไ ^๑ ช ^๑ ค ^๑ อ ^๑ ย ^๑ ค ^๑ า ^๑ ย ^๑ ค ^๑ ี ^๑ ลา ^๑ พา ^๑ ไ ^๑ ว ^๑ ไ ^๑ ว ^๑ เ ^๑ ร ^๑ ี ^๑ ย ^๑ ค ^๑ ง ^๑ ค ^๑ า ^๑ ว ^๑ าย ^๑ ย ^๑ บ ^๑ ท ^๑ ร ^๑ เห ^๑ ็น ^๑ เห ^๑ ตุ ^๑ ร ^๑ ำ ^๑ ย ^๑	ฝ ^๑ ง ^๑ ย ^๑ ลา ^๑ ส ^๑ ำ ^๑ ย ^๑ ห ^๑ ร ^๑ ำ ^๑ ย ^๑ ค ^๑ ัน ^๑ ค ^๑ ำ ^๑ ห ^๑ าย ^๑ แ ^๑ ช ^๑ เ ^๑ ร ^๑ ัง ^๑ ร ^๑ อ ^๑ น ^๑ ไ ^๑ ถ ^๑ วิล ๗

๘๑ ๐ หมดมานลงไล่คัน

พินาฏพวรรณฝูงปลา

พบภักตร์มิ่งมัจฉา

จับนางปลาน้อย

ดุงคา

นักร้อย

เขาวเรศ

แนบไว้กับทรวง ฯ

๘๒ ๐ เสรีสองสังวาสแล้ว

วอนว่าวานนางปลา

คนคาบศิลามา

ครั้นเสรีโลมลาน้อง

โลมลา

ขาวพ้อง

คางคัง เกิมแซ

สู่ท้าวทูลแฉ่ง ฯ

๘๓ ๐ แฉ่งความราเมศให้

มาคลื่อนำรณมา

เสด็จทวงรถอินทรา

ยกพยุหยาตราเข้า

เตรียมพา นรแซ

กราบเกล้า

เป็นฤกษ์

เขตรแคว้นแคนमार ฯ

๘๔ ๐ ทวิหนังสือไม่มี

๘๕ ๐ ปโคณจรรพเจเนยวารี

นำเสด็จพระหริรักษ์

พาหลงล่องแคนยักษิ

พระพิโรธเร่งเร้า

ทวิภาพเมื่อยกพล

สามภักดี

ผ่านเผ้า

ภาณราช

สั่งให้สังหาร ฯ

๘๖ ๐ อสุราภาณราชร้าย

พวรรณพิษผลไม่พิศม์

แปลงคนเตียบโศกค

แทรกซ่อนซ่อนคนใต้

นฤมิตร

พ้อไว้

คอยฆ่า พระแซ

ท่าเบของบังกาย ฯ

๘๗ วายูบุตรฤทธิ

ฆ่าแบกพสุธาผลึก

จิเกลยรากษณชก

เอายาทกษหวิห

กลยักษ์

พลิกพลัว

ทวีตัก เคียรแซ

เหาะแล้วพามา ฯ

๘๘ ชุเคียรภาณูราชันอัม

พรอัมหมพานรนาย

สัสมเค็พระนารายณ์

ยกชอชหลุมาณยอัม

นำถวาย

แน่นนอัม

เลอโลกย์

ยศเยอนสรวเสริญ ฯ

๘๙ แสกกองครำเมคเวอง

ออกชาศน์เขามรกฎ

บัญญัติสั่งองคต

โทยเบียงสงครามไต้

เรองยศ

ทไถล

ไปลือ สารแซ

เหยียบขันชานเมอง ฯ

๙๐ ชกทางเทียมแท่นท้าว

ชวกอ่านสารสารพัน

พระยามารพิโรชัญญ

ยักษ์ สมนครวรา

ทศกรฐ์

กล่าวกล้า

ชาลิ่ง พลเชย

วิบริณจับทิว ฯ

๙๑ อสุทังสเชา

องคตคนเคียรวิบ

ฟากลือสรวักษ์

ยักษ์ สมนครมวญ

โหมรบ

รบทิว

ปราสาท

มอกกลิ้งกลางคืน ฯ

๑๐๒ องคตยคยั้งเชื้อ

เป็นทกถธราชสาร

นายประคยเบ็คยาน

ถณถทวารวังให้

ชายทหาร

สอให้

ทวาทะ รัชนา

หักล้มพังลง ฯ

๑๐๓ นนยวิกวายุเวกเนอ

รับสังฆอมลงกา

ชัชชัศวรา

ชำแรกขาตาลเข้า

นัตตา

ไล่เกล้า

เร็วรีบ มาฤฯ

สู่ท้องโรงกลี ฯ

๑๐๔ ไมยราพออกธาคันเอน

นนยวิกทลสงคราม

ลงกามมีความ

พระยาขันธ์ไชยเชษฐา

โอบรู้ตาม

กิตติ์

ศุขลัก หยาดเลย

ช่วยรื้อนรณรงค์ ฯ

๑๐๕ ไมยราพทราบเหตุแล้ว

พระแม่เห็นอัยรา

ไมยราพประทุษฐา

แกว่งรดประชฤคคร้าม

ไยลา แม่นา

ศรีสัทธา

รุดไทย

เขาะเย้ยชนนี้ ฯ

๑๐๖ ไมยราพแปรภาพเพียง

ร่ายเวทหุงโอสถ

เพลาชัยภูงคก

มาที่พลับพลาหยั่ง

คาบศ

ไล่กลิ้ง

คอบฤกษ์

ย่างเข้าเฝ้า ฯ

๓๐๗
๐ วาญบุตรของอาชาอ้าง

๑๖๙

คำไวยจุ่มผลัปลา

๔๗๕
ยศไว้

๒๑๔๑
คองพศมวททยา

ไฉยราพ

ยักยบของเจ้าปากใต้

ห่อนรู้ สกสกนธิ ๒

๑๐๘ วิชาพินัยภาพเข้า

กึ่งกลาง

ข้าแบกพระหริวงษ์

๔ ๒
 ๒๒๓

ชำแรกแผ่นดินลง

ยังภพ ตันนา

กรรงใต้ ๒๒ ๘๔

ห่อนให้ใครปลอม ๗

๑๐๘ ๗ ไม่มีความหมาย

ภาพนันทนาการรอบกษัตริย์

๓๓๐ ๗ ไม่มีความจำเป็น

ภาพนันทางพราภวนตกนา

๑๑๑ ๗. ๕๕๕
๑. ไม่มั่ววุ่น

ภาพนั้นดูเหมือนจะรับกันไม่ทราบ

၈၈၂ ဟု အလေ့
မိမိတို့အား

ពិធីបុណ្យប្រគល់ជូនដល់ពលរដ្ឋ

เท่าคืบหัวโมยราฟไปค้วย

๑๑๓
๐ ทศเคียรเคืองเคียกเคน

แสนศิลป์

ออกอากาศนิตยภัคดี

二 斗
 二 斗

มณฑลราชบุรี

นันทนาถ ท้าวบพ

คณพยทโยภาตว

1. 2. 3.

১ ১

۲

๑๑. เสนา มาร มาตย วิ

รังการ

เตรียมตัวไว้

ห่มเกล้า
๒

मारकचसारचाणु

ไฉย

- ๑๑๕ กุมภกรรฐ์^๕อุสุเรศ^๕เรือง เกโซ
 ทรงรดเทียมสังโค เที่ยง^๕เท้น
 ไถ่^๕ฤกษ์^๕เล็กพลโย ราช^๕กษ^๕ มาแษ
 ออกจากสงกา^๕เขม้น มุ่ง^๕มล้าง^๕ไพริน ๗
- ๑๑๖ โยธากองทัพ^๕ท้าว กุมภกรรฐ์^๕
 หลายพวกหลาย^๕พินันต์^๕ นัย^๕ล้น
 ผง^๕กล^๕คด^๕ขควัน มัว^๕มีค
 ปทะ^๕ทัพ^๕ชัย^๕กัน^๕ต่าน ค้อ^๕ด้วย^๕พานร ๗
- ๑๑๗ องค์^๕ทวาร^๕วึง^๕เข้า โหม^๕หัก
 วย^๕รับท^๕พ่น^๕าย^๕กษ^๕ ควัง^๕คว้าง
 หวก^๕ซ้าย^๕ย้าย^๕ขวา^๕ชัก^๕ ขา^๕ฉัก
 ฟา^๕ค^๕พค^๕ค^๕หวั^๕ว้าง^๕ เก^๕ล^๕ณ^๕ก^๕ล^๕ง^๕ก^๕ด^๕าง^๕คิน ๗
- ๑๑๘ ราช^๕บุ^๕ทร^๕ไจ^๕น^๕จับ^๕จ้อง โจน^๕ผญ
 ล้าง^๕เหล้า^๕อสุ^๕รพล เฝ้า^๕ร้าย
 ทาย^๕กล^๕ด^๕าค^๕ค^๕ิน^๕คด^๕ ทาค^๕น
 แด^๕ก^๕ษ^๕อ^๕ย^๕น^๕จ^๕น^๕ท้าย รด^๕ท้าว^๕ก^๕ม^๕ภ^๕กร^๕ร^๕ฐ์ ๗
- ๑๑๙ จักร^๕วิ^๕รา^๕ช^๕เรือง ฤ^๕ท^๕ธิ^๕รัง^๕ค^๕
 จับ^๕พระ^๕แสง^๕ศ^๕ร^๕ท^๕ร^๕ง หน่ง^๕น้าว
 พระ^๕เน^๕ทร^๕มุง^๕ห^๕มา^๕ย^๕อง^๕ค^๕ อสุ^๕เรศ^๕
 ทร^๕บ^๕ค^๕จาก^๕ส^๕าย^๕ท้าว ไล่^๕ล้าง^๕ไพริน ๗

๑๒๐ ครุฑกักขี^๕กอกท้าว
 เจ็บปวดสุดรำพรรณ
 พิเภกตกใจฉล้น
 ต่างโคกกำสรทรวง

กมลกรร^๕ฐ
 เรียบกน^๕อิง
 กรกช^๕ค พนา
 ลังเคร้าสงสาร ฯ

๑๒๑ อินทรชิตฤทธิ^๕รุตชน
 กลายกลับเป็นนาคยาศ
 ไล่รักเหล่าลึงคาช
 ทั้งพระลักษณ^๕ธฤพาณ

ครุสาทร มาฤ
 ผ่าน^๕พิน
 ทาอยู่
 สลบสิ้นสมประ^๕เท ฯ

๑๒๒ แดลงปางหวิ^๕รวิษ^๕ร
 เห็นพระนุช^๕นาคมัต
 พิเภกท้าวทล^๕รหัต
 บั้พระแสงศร^๕ไช

วิ^๕รวิ^๕ท
 รำ^๕ให้
 เทร^๕ราช
 ครุ^๕ธ^๕ร^๕เร^๕วมา ฯ

๑๒๓ สิบวรรณ^๕เร^๕ืองฤ^๕ทธิ^๕ร
 โจมัย^๕จิกนา^๕คิน^๕ท^๕ร
 ฝูงนาคช^๕่อน^๕แทร^๕ก^๕ิน
 ยวงเหล่าพา^๕น^๕ร^๕น^๕ั้น

วิ^๕บ^๕ิน
 คาย^๕ค^๕ัน
 กล^๕ัว^๕เท^๕ช^๕ คร^๕ุ^๕ร^๕ณ^๕า
 ร^๕อ^๕ค^๕ไ^๕ก^๕ั^๕ท^๕ก^๕น^๕ ฯ

๑๒๔ พระยาคร^๕ร^๕ย^๕ค^๕แย^๕ง^๕ย^๕อ
 ปาก^๕จ^๕ิก^๕ส^๕อง^๕ย^๕ก^๕ต^๕
 นาคาฤ^๕ทธิ^๕ร^๕า^๕ว^๕
 พระ^๕ล^๕ก^๕ษ^๕ณ^๕ส^๕ล^๕บ^๕ก^๕ล^๕บ^๕พ^๕น

นาค^๕
 คร^๕ัน^๕คร^๕ัน^๕
 วาย^๕ว^๕อ^๕ค^๕
 ส^๕ค^๕ค^๕ง^๕ค^๕ค^๕ท^๕ร^๕ง^๕ ฯ

๑๒๕ ^๕น้องรามเรืองเดชก้าว ^๕ดินแสลง
 กร่งทรงศวรแสง ^๕ฤทธิก้อง
 ต้องยกย่ำเกลื่อนกลางแปลง ^๕ท่ายกลาก
 เฉียนฉวักกระบัตต้อง ^๕บุตรท้าวทศกรรฐ์ ๗

๑๒๖ ^๕โอรสทศลักตรต้อง ^๕ศรทรง
^๕ปักอกตระหลอกองค์ ^๕แน่นแพน
 ร่ายเวทเข้าแผลง ^๕ฤาหลก เลยนา
 สุกิทรคิกแก้แค้น ^๕ลาคเข้าเมืองมาร ๗

๑๒๗ ^๕ขึ้นเผ่าชนนิกไท ^๕ทูลอน
 เสวยกษิรสินธุศร ^๕หลกแล้ว
 ทูลลาบาทบิทร ^๕มาตเวศ
 เทรียมหม่มมารทวยเกล้า ^๕ชอกรวณรงค์ ๗

๑๒๘ ^๕ไม่มีตัวอักษร ^๕ภาพนอินทราชิตคงพิ ^๕สควิพ
^๕หุณมาน ^๕องคต ^๕ทำลายพิ ^๕

๑๒๙ ^๕จักรวิราชไท ^๕ฉวณ
 เห็นวิญมุขหนี ^๕แอบอ้อม
 วางศรฤทธิพิรย ^๕รณภาพ
 เปนชายเพชรวงล้อม ^๕คั่นไว้กลางพล ๗

๑๓๐ ไม่มีตัวอักษร

ภาพนั้นเมื่อวิญญูมาถ่อหอก
อยู่ในข่ายเพ็ชร หดมานจับได้

๑๓๑ ไม่มีตัวอักษร

ภาพนั้นเมื่อวิญญูมาถ่อใส่คา
เพ็ชร สคริปเป็นตระลาการ

๑๓๒ ไม่มีตัวอักษร

ภาพนั้นถึงเลวสักหน้าวิญญูมา
แล้วปล่อยไป

๑๓๓ อินทรีทอสรัดเรอ

ไซบชาญ

ทรงรลเทียบสัหทยาน

รียเร้า

มาถึงขอบจักรวาฬ

โคยท้วน

สังข์ยักโยธาเข้า

ไถ่ล้างวานร ฯ

๑๓๔ อินทรีทอวงว้างเข้า

โหมหัก

พระลักษณวรยัยักษ์

คล่องเคล้า

คักของยตรทศกัณฐ์

ชวนชก ไปแฮ

สิ้นฤทธิสุกคึกเข้า

เมฆลลยองค์ ฯ

๑๓๕ น้อยพระราเมศเรอ

เรืองยศ

บงเนตรเห็นองคต

อาช้าง

คอบรบศิรลทศ

กัณฐ์อยู่ นั้นแฮ

ทรงเลียงศรมล้าง

ไถ่ล้างอสุรินทร์ ฯ

- ๑๓๖ ครวไชยไปคักเกล้า อุนทรจิต
 ชาติกระเด็นครลิก ลกไม้
 ของคตเลื่องภาฤทธิ เร็วรีบ
 คอยรับเคียรมารไค้ ค่วนเข้ามถวาย ๗
- ๑๓๗ มลพล้าทศภักตร์เจ้า ปางตาล
 สามกษัตริย์เสวยไชยขาน ผ่องแผ้ว
 กำริห์ราชการราญ อรินราช
 กำเรียวหญไทยเกล้า กล่าวอ้างอวดหาญ ๗
- ๑๓๘ นางรบ่าสำรับน้อย เรียงราย
 จัษระบ่ารำกราย กรภพอน
 บำเรอขทเรศถวาย สามกษัตริย์ ท่านนา
 เมียงม่ายชายตาตั้น ค่อให้ไหลหลง ๗
- ๑๓๙ ปางตาลมารมากยพริ้ม โดยคัย กันนา
 วาจอกสุราจัย คัยเกล้า้ม
 เมามัวทวทั้งทพ อวดอา
 อำมาตย์ลงกาแย้ม ยัวให้ใจเหิม ๗
- ๑๔๐ ปางตาลมารไพร่บ้า ขกน
 เหล้าเค้มเต็มเมามัน โกรธเกรี้ยว
 ทำเพลงครกเครงครน ลกโลก
 ฆ้องท่วยฉวยสามเคียว อวดโอ้โวหาร ๗

- ๑๔๑ ท้าวสหัสเศษะเจ้า กุมภัต
ทรงรณางำนัล นังน้อม
ราชสหัสสพัน พารก เร็วฤ
ปวงหมู่พลมารห้อม แห่ซ้ายแข่งขวา ฯ
- ๑๔๒ โยชพลทัพท้าว ปางศาล
ชีแรกเสือกตีทยาน รุกรัน
นิมิตรบิทรูปมาร หลายหมู่
เลียบโกลาถัน เล่นกำกนไหว ฯ
- ๑๔๓ มุลพล่าสุเรศเรือง เกษะ
ทรงหอกสกัดโลหะ ชักหัว
วิบรณราชพาหนะ นำเสด็จ
สมเค็ชเชษฐาทั่ว วิราชเจ้าจอมมาร ฯ
- ๑๔๔ พลมารทัพหน้าหมู่ มุลพล่า
โตเคียบกำยำคำ คุก
ชีโตตะกวนำ พลพวก มาฤ
นัยโกฏินัยแสนออ กากลักกลางสมร ฯ
- ๑๔๕ พระรามสามโลกย์ล้ำ ฤกลบ
ทรงรถเทียมมลินธพ แผ่นผ้าย
ไคฤกษ์เล็กพลรบ เร็วเร่ง มานา
ออกากพลชัยพลาย้าย ยึดพนพานร ฯ

- ๑๔๖ นานาอเนกพ้อง พลลึง
 ช้แกระแสะเสื่อสิงห์ แรคข้าง
 ช้โตมหิงษ์กระทิง ล้ ล้
 ถกเถื่อน
 กวักแกว่งอวอขว้าง วังช้องสับสน ฯ
- ๑๔๗ มุลพลาพระลักษณเข้า โหมชัย กันนา
 เปลี่ยนท่าเปลี่ยนทริย ยะหยิง
 ท่ามุงท่ามหายชัย ผลาญชีพ
 พระยายักษ์ไค้กผู้ หอกให้สังหาร ฯ
- ๑๔๘ ถูกชนม์พระลักษณล้ม ชวนลง
 องค์ทวิรขององค์ โอยไว้
 หลอมนารายมนต์ตรง แผลเข้า
 หอกหลกพระลักษณไค้ สัตพันสัสมประคิ ฯ
- ๑๔๙ น้อยพระทริยเรอชิง รณรงค์
 เทียบบ่าวาวยบครอง เอกช้าง
 รัศมีพาศสายทรง แผลงผาด มาฉา
 นฤนาทเสียงเพียงมล้าง โดกยัควัยเคศา ฯ
- ๑๕๐ ครไชยไล่ล้างเหล่า พลमार
 ม้ารถศรสารลาญ แผลกหล่ม
 มุลพล่าอหังหาญ หาโทษ
 ศรศึกกบฏคอดล้ม พินาศกลึงกลางกิน ฯ

- ๑๕๑ หอมานทำเล่ห์หลอ ลวงยักษ์
ไต่ตะบองเพ็ชรหัก คว่างทั้ง
โถมถีบอสรคักก ทกรด ลงแซ
ฝูงนางนักรสนมกลิ้ง เกลื่อนล้นผดุงหน ๗
- ๑๕๒ วายบครองอาชเชอ ชาญชนะ
เข้ายับหัลเคชะ เขี้ยบไว้
ชักครุฑธรร พันฟาค
คักเกยคักกรให้ พิณาคด้วยเคชา ๗
- ๑๕๓ แดลงความรามราศไท เทพ
ยัณธรวิมวาร ผ่อง
มงกุฎสืบแปดกระบี่ นบยาท พระนา
พระปฤกษาทัพข้า เร่งให้เตรียมพล ๗
- ๑๕๔ สืบแปดมงกุฎเฝ้า จักร ภูพเชย
วิมฟากผ่องนท หยตยั้ง
พระศรีสยปฤกษามิ มาโนช สัฏา
หาที่ไซยภุมิตัง ทพิฐุคัยกร ๗

โคลง tankan ปรุขสงขรณวตพระเชตุพน

ศาลาราย ๑๖ หลัง

ศาลาราย ที่ ๑

๑ พนังงานการสร้างเสรี	ศาลา นัฎา
ชนชอพรหมรักษา	สฤษดิ์ไต้
ทหารในฝ่ายปากขวา	แขวงแท้
โดยเสกัสมเก้งไท้	จิราขท้าวปฤษฎางค์ ๖

๑ นิบาตประกาศเรื่องอ้าง	เอกา ก่อนเอย
ครันครบนพคังษา	สอยถวน
ล้ำสงขมขรนา	นิยายยศ พระญา
อวาศเชตุวันล้วน	ลิขิตสนั่นประดม ๖

๑ นายนกมหาดเล็กไท้	คก้า กัยแฮ
สงขมผายนายจ่านำ	หนังสือ
ไขฎกาเชตุพนประจำ	ใจใส่
ฝักชอขอรอยเรองรั	ร่างพลึงตั้งแปลง ๖

กรมหมื่นนชิตชิโนรส

ศาลาราย ที่ ๒

๑ เสนอนามทำนุกผู้	พนังงาน
ออกพระฤไทยสถาน	ทน
พลพันพวกทหารหาญ	แห่นแท้ หลังแฮ
หนปรักษทกษิณช	ชออ้างเป็นเฉลอม ๖

- ๑ นิยาคนัยหนึ่งสัน โสภิต ภาพนา
 โทที่ชี้ข้างระจิตร จำไว้
 เอกนัฏคาพิศ หลายเรื่อง เวียงแซ
 มหาธาตุวาาศให้ แห่งก้านการเขียน ฯ
- ๑ นายนกกำกัยด้วย คุก ชั่วนา
 หึงสมุหเทพแก้ว วาไค้
 ผดุงเทอมเพ่อมไค้ ชายคำ มีนา
 แปลงเปลี่ยนเขียนซ่อมให้ ห่อนเว้นเป็นธรรม ฯ
- กรมหมื่นนุชิตชิโนรส

ศาลาราย ที่ ๓

- ๑ แสกกนามผู้เสวีสร้าง ศาลา นีญา
 หลวงชอราชโยธา เทพน
 ทหารในฝ่ายเฉวียงตา รัชแห่ง
 ไทยเสกักำแห่งชี่ ชอไว้เป็นเลลอม ฯ
- ๑ นายปรีการาชไค้ คุกกำ กัยเฮย
 ถ้วนฉันททำ ทวีผู้
 สมุหพระศรีธรรม มุนีทรวา การแซ
 เลลอมพระเกษรภิภอบกั ก่อเกิดการบุญ ฯ

- ๑ ลำส่ง^๑ศกเลขสวชัย โสภณ ภาพนา
 เขกนิบาคนสนธิ สืบไว้
 กงขนวนิยายยล อย่างเอียง พระฤา
 สนของพระศรัทธาไท ๑๑๑ เจ้าจอมกรุง ฯ
- ๑ ส่ง^๑ธรรมอวาศห้า แห่งจัก มาฤา
 ราชคฤห์เคียววิวัต ๑๑๑ ปากน้ำ
 หงษ์กลางข้างสันตัก ทกรป
 วิจิตรเล่ห์นฤมิตรลัก เลิศล้นลายระบาย ฯ

พระอริยวงศ์มณี

ศาลาราย ที่ ๔

- ๑ สมญาข้าบาทผู้ ๑๑๑ ฤทธิ ทำแซ
 พรหมสวรินทร์ ๑๑๑ หักถั่วแก้ว
 หุ้มแพรหนึ่งนามปรี ๑๑๑ ทาราช นันฤา
 ผิวพรรณจทรายแล้ว ๑๑๑ ลุไต้ ไทยหวัง ฯ
- ๑ ส่ง^๑สามอวาศล้วน ๑๑๑ นลาคเขียน
 ราชบุรณะสระเกษเพียร ๑๑๑ พิริยล้น
 อารามอมรินทร์เรือน ๑๑๑ รยายแบบ
 รวงเรขรนาพัน ๑๑๑ ภาพเพียงพิศณกรรรม ฯ

๑ ในเอกนิบาตเบื้อง
สามสิบสามสังขยา วนา
ทฤชกทกชา ทบเท้า
สรีกขสามสิบเก้า ฎกท่วน
ชาติแล้วเลขา ฯ

๑ ฉานาวันวัตรู้ ราชกิจ
พุทธบาทบวรพชิต ช่วยพร้อม
ขวายสักเวนคิก ทกคำ คั้นแซ
ผลของคุณะวิราชก้อง เกียรวิไว้ในสยาม ฯ

พระรัตนมณี

ศาลารายที่ ๕

๑ ศาลาคำรบห้า เจ้ากรม
พระอภัยสุนทรร่วมย์ เร่งเร้า
นายกำนัเร่งงานรคม โดยท่วน
นายราชจำนงเจ้า คู่ด้วยคุณการ ฯ

๑ ช่างเขียนภิกษุตั้ง เป็นกัก กองเฮย
วัชชนะสงครามยก เรืองไว้
นพกษชาฎก ทวิโยค
สุนทรโฆสิตไธ่ ท่านผู้ตรวตรา ฯ

พระอมรโมฬี

ศาลารายที่ ๖

๑	ตำรวใหญ่ฝ่ายซ้าย	บรรจง
	พระอินทรรักษาองค์	เอกช้าง
	หุ้มแพรราชจำนง	กำกับ คุมแฮ
	แล้วเส้ร้สำเร็จสร้าง	สืบไว้เป็นเฉลิม ฯ

๑	ภิกษุช่างวิจิตรล้ำ	เลขา
	ระฆังประทุมคงคา	จัดให้
	วัดสามพระยามา	รวมช่วย เขียนแฮ
	ทุกะนิบาตสามสิบได้	กับแก่นิทาน ฯ

๑	พระสมุห์จันเจ้า	มาญช
	วัดเชษฐชุมโยคี	ช่อให้
	ผู้กำกับทฤษฎี	ในองนิ การแฮ
	คู่เส้ร้สำเร็จไว้	สรรพสันตูกาม ฯ

สมเด็จพระสังฆราช ก่อน

ศาลารายที่ ๗

๑	ตำรวในใหญ่เข้า	มอขัน
	เป็นแผนกการกัน	เกียรครวัน
	หวังเส้ร้สฤทธิตัน	ทุกสิ่ง แลพ่อ
	ทรงจิตทรงแรงก้าน	ชดด้วยการกล ฯ

- ๑ ผู้คนายก้วงสมุทร เวรฤทธิ
 แนนียายนิมมิต ครอบชี
 จำนำประจำกิจ การวาก เขียนนา
 ตามยทตามยาทก เก่าให้เห็นจริง ฯ
- ๑ ราชสีทอสามรูปห้า จักรวรรดิ วัดแซ
 อิกหนึ่งโมฬีซัก ช่างไค
 เก้ารปรวยรวมจัก แงวาก เขียนนา
 ชาฎกคกิงษ์ไว้ เพิ่มพูนหวังผล ฯ
- ๑ ทกะโสฬศแจ้ง ชาฎก
 ยี่สิบคิกะบก เพิ่มเข้า
 คาลาส์ห้องหก ทงพระ รเบียนา
 กำหนดพอคึกเกา ท้องเห็นงาม ฯ
- ๑ ถานาคำแห่งไว้ เวงงาน นฤ
 สมให้พระศรีวิสุทธิชาณ เชี่ยวรู้
 วัชรกษัตริยาตยาน จิตรช่าง เขียนนา
 สมองพระคุณคั่งคู่ สิบฟ้าดินชม ฯ
- พระศรีวิสุทธิวงศ์

ศาลารายที่ ๘

มีกบไม่ทราบ ผู้ใดแต่งไม่ทราบ ต้นฉบับขาด คงเหลือยท
 ท้ายยทเกี้ยว ไปสอบที่จรวรูกไม่พบ

๑ ทิศะกังษลัน

สทกข นิยาตเส

จตุระคณณานพ

โพธิ์

ก้านานอกกัณฑ

แสงโพธิ์ พระเชย

สามสิบชิกเคษเก้า

กอบถวันควรวล ฯ

ศาลารายที่ ๕

๑ โพธิ์เรียงเรือกังคุ

เคียงขวา

หลวงช้ออภัยเสนา

หนึ่งไค

กอบกิกก่อศาลา

ดหลัง นัฎา

โดยกังขรรหารไท้

ฉันทน์นาวีสถาน ฯ

๑ มหาทเล็กนายนกั้วสมุห์

กำกับ การนา

หนึ่งพระไขฎิกานัน

ชิกผู้

มหาแดงวิกรมวัง

งานวาท เคียงขวา

ชาญชัฏกัฏเจนฐ์

เสร็จได้ ใครเสมอ ฯ

๑ นกั้วขังพะเพื่อแจ้ง

จตุระ นิยาตฤา

สมโพธิ์สมภารพระ

แต่ก

กฤษฏาธิการะ

กศีลล่ำ สมนา

เผยออย่างร้างรูปชั

โพธิ์
เรืองแจ้งแดงคุณ ฯ

กรมหมื่นนชิตชิโนรส

ศาลารายที่ ๑๐

- ๑ ทศสถานการสร้างเสร็จ โดยทรง
 หลวงซ้อทรงวิไชย เชี่ยวกล้ำ
 เกณฑ์หัตถ์อย่างฝรั่งยง ขทอฝ่าย ขวาฤ
 ตำแหน่งวังหน้าหน้า ใต้
 ทนพนังงาน ข
- ๑ สุนทรโมสถผู้ กำกับ
 นามพระครูบึงคืบ ช่างใช้
 นายนกรมทาดเล็กนัย ห็นช่วย เคือนนา
 การวาทราชกิจให้ เร่งแล้วฤาเหลือ ข
- ๑ เษฏรทุกพน ไพรตร ภาพนา
 ขณุกบณุกาทิศ เพื่อมไว้
 นิเทศนิทานอติศ กงษะ เสรีพ่อ
 วัชชนะสงครามไท้ วาททั้งหลังเลียบ ข
- กรมหมื่นนชิตชิโนรส

ศาลารายที่ ๑๑

- ๑ เอกาทศถิ่นสร้าง เสร็จสถาน นั้แซ
 หลวงพิไชยชำนาญ คักหัว
 เกณฑ์หัตถ์บรรจงการ เกณฑ์ชาค เข้านา
 โดยคักกบวัณส์คำท้าว แต่งตั้งแต่เพรง ข

- ๑ สมุทน้อยนายกังว^๑คู้
 ้วยช่างสงฆ์สาม^๑วัก
 โมฬีโลกย์จักรวรร^๑ทิ
 รวงศฤกษ์กิจิทรกรรมไว้
 ๑ ชักกระย^๑สียสัน
 สัตตะเคอม^๑ค่อครบ
 กิงย^๑สียเคียนพ
 แสดิงพระเกียร^๑กิพระเจ้า
 ๑ คงจัก เกอมพ่อ
 มอยให้
 ราชสิทธิ ใส่นา
 ประกาศหล้าแหล่งเลลอม ฯ
 สดย^๑ นิษาคญา
 สียเก้า
 นัย^๑เนอง รั^๑แซ
 แรกพา^๑คินชม ฯ
 ๑ กรมหมื่น^๑นุชิตชิโนรส

ศาลารายที่ ๑๒

- ๑ นายพลนำพวกสร้าง
 สัตติย^๑ที่หลวงมณ^๑เทียร
 กรมวัง^๑บวรพา^๑เทียร
 โดยกฤติกาไป^๑รตเกล้า
 ๑ สืบ^๑กสองอัย^๑ฐ^๑สียแจ้ง
 นพ^๑สียสอง^๑กัยทศ
 สงฆ์^๑มหาธา^๑ต^๑ร^๑จิตร
 เลลอมพระย^๑คัย^๑น^๑ข้า
 ๑ คาลเส^๑ถียร
 เทพเจ้า
 หน^๑แห่ง ขวานา
 ก่อ^๑เกอการ^๑ถวาย ฯ
 ๑ แง^๑งค^๑ หมาย^๑แซ
 สีย^๑ห้า
 เว^๑ช^๑ร^๑อย^๑ คาล^๑แซ
 ๑ ชั่ว^๑ม^๑วัย^๑เม^๑รุ^๑ไกร ฯ

๑ พระสมุห์ศรีชบอภ	บังคับ
แจกช่างวิจิตรจับ	จวบแล้ว
นายนกกำกับกับ	พระสมุห์ ท้วยแฮ
ทุกทิวาวยแคว	คลาศเว่นวายเพียร ฯ

พระญาณปริยัติ

ศาลารายที่ ๑๓

๑ ที่สืบสามนามผู้ซึ่ง	สถยภิกขา ลาภ
คือปลัดทางวางขวา	ท่านไฉ่
หลวงพิไชยสรเทศปรา	ภูกยศ เขาแฮ
เกณฑ์หัตถ์วงนำไว้	ชื่ออย่างต่างตน ฯ
๑ สุนทรโณลิตไค้	บัญญัติ พระครูฤา
คู่สวดศุภครวราชัก	แจกห้อง
ปรีการาชคฤหัสถ์	กำกับ อิกเฮย
ชีช่างเซตุนค้อง	วาทสันถินฐาน ฯ
๑ เขการสะนพทั้ง	หนึ่งทศ นิบาตเฮย
ทวาทสไครรัสหมก	ควยเข้า
กษิษาสรุปรา	นาเวียง รั้วแฮ
ประกาศกุศลผ่านแผ้ว	แผ่นพนอยุทธยา ฯ
	กรมหมนนชิตชิโนรส

ศาลารายที่ ๑๔

- ๑ เชื้อนเพชรพระเกษกอบ กิจการ
 ล้อมราชบรรวังสถาน ถิ่นไท่
 งามวางปลัดขนาน ขนาดคักก็ สมนา
 นัยสืบสั้ให้ แห้งกันฐานท่า ฯ
- ๑ นายปรึการาชได้ ทุ่งน วาตญา
 มหากเล็กวังนำชาญ ช่างวิ
 ราชบรรณพระพุทธรบาล บังคัย สงฆ์นา
 เตอนคักทักภาพผู้ ผิดเพี้ยนเขียนแปลง ฯ
- ๑ สืบสามปถิณกะด้วย คิงยะ สามญา
 สืบสั้สคิประ กอขถวัน
 อำมรินทร์ราชบรรณ สกษช่าง ชินา
 สามสืบชาติวากถวัน เลอศเพียงพิศวง ฯ
- กรมหมื่นนชิคชิโนรส

ศาลารายที่ ๑๕

- ๑ สืบห้าน้ำที่ค้อง ทำตาม เกณฑ์เขย
 เกณฑ์หักทางวางถาม ชอวิ
 ขกัยสรเพลิงนาม พระยาหนึ่ง นาพ่อ
 รวงเร่อมศาลากู้ ก่อสร้างสืบผล ฯ

๑ ข้างสงฆ์ผิงวาทล้น	ราชบุรณะ วัฑฒา
เกณฑชัฏิกอมรินทรส	เกษเข้า
กำกบักฝ้ายพระ	พระพุทธรูป บาลนา
นายกลั่นมหาคเล็กเฝ้า	อยู่ด้วยอวยการ ฯ
๑ กิ่งมะจันทาพิสดวัน	ทวาทศ เรืองฤา
ขัญญาศัญญูจัก	อีกห้า
อสิทิสักทิจัก	นิบาตเจ็ด เทอมเอย
ลัทธิพิศศิกลวงหน้า	เพ่อมเข้าสามพอ ฯ
	กรมหมื่นนุชิตชิโนรส

ศาลารายที่ ๑๖

๑ แดงนามหม่อมเจ้าหุ่น	วังหลัง
สืบซ่อมศาลารัง	เวชสร้าง
โสฬศนัยโคยจัง	หระเรียบ เรืองฤา
คลองพระเคชเจ้าช้าง	เผือกเฝ้าแผ่นไผท ฯ
๑ นายน้อยมหาคเล็กผู้	บุตรพระยา ขิเบศร์ฤา
คุมข้างว่างรนา	ทั่วทั้ง
พระสมุทชื้อเดิมมหา	เงินอีก องค์เอย
ประจำับวังงานตั้ง	แต่งให้คิเคียน ฯ

๑ ทศชาติภาพดวัน
 ช้างประทมคงคา
 ยางลำภักขสามพระยา
 ครบเรื่องหำร้อยไค้

ทศชา ฏกแซ
 ควบให้
 ระฌังอิก วัคเอย
 เคษหำลลิมเสกข ๗

๑ พระครลงเควองคัม
 นามอคมสังวร
 ทกททกณนร
 สัทธาธาธาการทง

คัมกร
 ชอคง
 ใจไค้
 ทวสันสงฆ์เขยน ๗

๑ วินยธรรมาวัคไค้
 รำงเทยทุกตำนาน
 นายคัมทากเล็กลง
 รอยแห่งศวลาชัน

เปณการ
 มากนั้
 ไทรทรวจ รวยแซ
 นอกชันในราย ๗

๑ ธาตักษณณลาควากวบ
 ภาพกไค้แปลง
 นพนธอภกคเสกข
 องค์อภิศวรไค้

ทแฉง จักนา
 เพลี่ยนไค้
 นามหมน หน้งเอย
 ช่วยสันสยสถาน ๗

๑ พระบำเรอราชผู้
 วัชรวัชรรักษา
 ขรรหารพณงานหา
 จำหลักลักษณผาพน

แพทยา ยิงฤ
 วัชรพน
 โอสธ ประลิกอเอย
 แผ่นไค้ทานหล้ง ๗

กรมหมนนชิตชีโนรส

ศาลาน้ำพระเจดีย์ใหญ่ ๒ หลัง

- ๑ แดงผู้รงสถุณกิสร้าง ศาลา น้ญา
 ดำวกรรมใหญ่ขวา ท่านใช้
 ฝนช่อไชยา ภรณ์ปลัก กรมแซ
 โดยราชบรรหารให้ แจกด้านถาวรเกณฑ์ ฯ
- ๑ สามพระยารวมอีกทั้ง ปทุมคง คาแซ
 สามวิจิตรข้างสงฆ์ ส่งให้
 นายท้วงสมุห์จันองค์ หนึ่งควบ คุมนา
 การวาทหาเสด็จได้ ถ้วนด้วยคงถวิล ฯ
- ๑ สิบสองเสาวเลขล้วน ชาฎก นิทานเซบ
 แผนนวกนับริบหัก สิบผู้
 ทวาทศพรพิศมัยยก อย่างยักษ์ ยลพ้อ
 สรรพวรรณโรครู้ ยอดชนเดี้ยวแสงคง ฯ
- ๑ ฝัประชุมรูปหนึ่งนั้น แนนดยับ
 แบบรูปซัลลกันย หนึ่งใจ
 วิถีบึงคัย ชานเวือง
 จารึกผาแผ่นไว้ ชานแจ้งทุกอัน ฯ
- ๑ ไชยาภรณ์ผู้พนัก งานการ เกณฑ์เอย
 เกณฑ์อีกศาลาสถาน หนึ่ง
 ยลแจ้งแห่งศกสาร เล่าวภาพ พงนา
 ปรางกุยศเชิดชี่ ช่อไว้เป็นเฉลิม ฯ

๑ นายท้วงสมุห์เพอญผู้	กำกับ
ชี้ข้างวัดกลางชัย	วาทย์
เครือวัลย์ท่งชัย	รวมร่าง รคมแซ
ราชกิจจิตรกรรมสร้าง	เสร็จได้โดยประสงค์ ฯ

๑ ขาวกนิทานะถ้วน	ทวาทศ เรืองฤา
อิกรูปแม่ชื้อรจ	เรขไว้
กุมารกัมมัท	หมายโรค
สิ่งละสิบสี่ให้	แพทย์รักษาแผน ฯ

๑ สิบสองละของบอกเขื่อง	แบบคร
แสดงรูปเรียวกราห	ทั่วทั้ง
จิตรภาพ	หลายหลาก
คนต่างวางบักทั้ง	แต่งเส้นส่งแสดง ฯ
	กรมหมื่นนุชิตชิโนรส

ต่อไปนี้ไม่ทราบนามผู้แต่ง เห็นจะเป็นกรมหมื่นนุชิต
คือกรมสมเด็จพระปรมาธิบดีทรงทั้งหมด

พระวิหารทิศตะวันออก

๑ ประภูมานากเนอหมค	มลทิน
เกลิงวิหารปราจิณ	ทิศทั่ว
เกษมสถิตยวัฑเชาอินทร์	สวรรค์โลกย์
เชอญูประเวศเวียงท้าว	ท่านไว้เป็นผลอม ฯ

๑ ถวายนามพระเจ้าศรี
มีพุ่มโพธิ์พุกษา
การซ่อมซึ่งเลขา
รคมช่างวงษ์นำทั้ง

ไม้มหา โพธิ์แซ
กอบก้าง
ฉนังรอบ นันญา
ทัวสนสองกรม ฯ

๑ เขียนในมหาภิเนษกัน
ญาณสืบ ๆ อศุภสถาน
สัญญาารศทสพลญาณ
โลกนารณามหอนัย

จนมาร วิไชยแซ
มุขท้าย
ใหญ่หนึ่ง เนานา
อยู่แต่แค่เพรง ฯ

๑ หลวงราชานุรักษ์เจ้า
ของครักษ์บรรพวงศา
ชาญญเบศรีผู้กำ
มหาคเล็กวงษ์นำทั้ง

กรมกระทำ วิหารแซ
อีกทั้ง
กยท หลวงเซย
แต่งให้ขุน ฯ

พระวิหารทิศใต้

๑ ศุโขไทยธรรมราชผู้
สถิตยวิหารทักษิณ
ธรรมจักรแจกพรหมินทร
เบญจพิศม์หัท

นามชิน ราชฤ
มุขหน้า
หม่นภพ ผองเซย
อยู่เฝ้าสถิตยแสดง ฯ

๑ ช่างวาคมหาคเล็กล้วน
ปฐมแต่เทศน์ธรรมจักร
ชินธาตุท่านทำลัก
บรรลพพระศาสนเข้า

ฉลุลักษณ ภาพพอ
จวบเท่า
ลาญล่อง แล้วเซย
ขวยห้าพันประมวญ ฯ

๑ มุขหลังวังรักย์แท้
แปดขมพรรณาปรา
โดยอรรณวันกถา
แสดงปราชญ์นรชาติไ้

๑ หลวงกรรณยาทว้เจ้า
ราชรักย์ประกษ์ชาววิหาร
จำจิตรนกลการ
กรมมหาดราชวังอ้าง

ฎีกาพา หุงแฮ

กฎไว้

อรรเมศ

เรื่องรักเขียน ฯ

กรมงาน เกณฑ์ฎา

ซ่อมสร้าง

กำกับ อีกเคย

ชอคงสองคน ฯ

พระวิหารทิศตะวันตก

๑ ชินศรีชอชพระ
สถานสถิตย์ทิศตก
จิกแมกแจกกั้งปก
เติมศุโขไทยให้

๑ ช่างเขียนกรมซ้ายซ่อม
เกษธาคุประกาศเรื่องวัง
งานรบายฝ่ายมขหลัง
พุทธยทปราคฏวัน

๑ พนักงานวิหารสร้างซ่อม
หลวงพิทักษ์นรินทร์
ฉลองบาทบวรวังยิน
องครักษ์ครหนักนามรู้

นาคปรก

ท่านไว้

ปานฉัตร เกลอมแฮ

ชยวังหอเหม ฯ

พนผนัง ในนา

เรขล้วน

แลเลิศ แลว์พ่อ

แห่งทำดินเสด็จยร ฯ

เสรีจวิล ราชฎา

หนึ่งผู้

ยศเลื่อง แลว์พ่อ

ที่เจ้ากรมเลื่อง ฯ

๑	จ่ายวคมหากเล็กไต่	กำกัย
	การทกลิ่งเสีจสรพ	สียสร้าง
	โองการท่านยังคัย	คมข้าง ฌลนา
	คองแตกชมล้าง	ชัวใช้ใหม่เขียน ๗

พระวิหารทิศเหนือ

๑	ไพหารอรุคร้านพระ	ปาลี ไลยนา
	เนานั่งเนินศิขรี	บาทห้อย
	กฤษกรเชือกฤษทำ	ชาเรศ แลฤา
	รูปหนึ่งพานรน้อย	เทอดผิงรวงถวาย ๗
๑	ข้างฌลฌลาคเลอกถวน	กรมชวา
	ผนังรยบวังรนา	เรองถวน
	ไทรภูมิภพรา	กฏทัว แลฤา
	มีอาคนเมรมาศถวน	ถแทททุกพรณ ๗
๑	มุขท้ายรยายภาพเพียง	พิศวง
	ไทรรัตนเรองอคงคผิง	แจกแจ้ง
	ละลิ่งละองคทรวง	สันโทยรู้
	เสลขสละปติโพธแล้ง	เกลศถวนอรหันต์ ๗
๑	หลวงราชเสวกให้	ฐาปนา
	เจ้าหมุ่ซ้ายเสวกา	มาตย์รู้
	มหาคเล็กขวรวังมา	กำกัย
	หลวงเสน่หรัภษาผู้	หน่งไคคิเคยน ๗

พระระเบียงล้อมพระศูปล

- ๑ สุธูปสามงามระเบียงล้อม พระระเบียง
 รายรูปพระยืนระเบียง รอยทั้ง
 ละฐานละสามเคียง ขนายนัย อเนกนา
 รอยกยสามสืบทั้ง เคยทำองค์ประมวญ ฯ
- ๑ ช่างสังฆคกง้วนแปด กยสืบ สามนา
 เขียนเร่องกฐินยกฉยบ แห่ห้อม
 ถานาซึ่งบงคย การวาท นั้นแช
 ห้ารูปรายอยู่พร้อม ทักงานงานประจำ ฯ
- ๑ สมที่จันสมที่เพือกก้วย ไบฏิกา หนึ่งเอย
 ในพระเชตุวันอา วาควัว
 สมที่ศรีสถิตยมหา ชาติถิก องค์ฤา
 ราชบรรณพทชบาลให้ อยู่ทำมาประชุม ฯ
- ๑ ช่างชัยสืบสร้าง ฐานองค์ พระนา
 กำกับกีย่ายสงฆ์ พวกนั้น
 วินัยธวัตรซึ่งคง คมควบ อยู่เอย
 เกณฑ์กะพระช่างบน จำวันควรเสมอ ฯ
- ๑ ล้อมวังทั้งซ้ายฝ่าย ขวาประจำ งานฤา
 ระเบียงรอยกอบกักรกระทำ แยกย้าย
 หลวงพิพิธหนึ่ง โดยคำ แหน่งที่ ขวานา
 หลวงชนะพลชนะซ้าย แบ่งตั้นการระเบียง ฯ

๑ นายน้อยนายคังคัง	คุมงาน
มหาดเล็กกำกับการ	กวักแล้ว
ขวันทิวาวาร	วายหมั้น
ผลัดเปลี่ยนเวียนเตรีเตรี	ตราครุฑทรงตรา ๗

พระปรารภบรรจุนาตุสมเด็จพระวันรัต

๑ สดุดเสด็จราชทัณฑ์	ฉิบก็ สงฆ์
วันรัตเจ้าจอมชี่	ช่อช้าง
ปรากฏเกียรติคุณ	เสนอลอกลัย ไวโย
องค์อัครราช	สี่ยล้าแหล่งเฉลิม ๗
๑ จวบเจดีย์ราชฐาน	พันพิล สาเฮ
ฉันทพิภพศิลาอุทิศ	เศษได้
กรรมกรมาคดียังวัตร	ภาพักษ์ ปางพ่อ
พุทธสิทธินิเทศ	ราชทัณฑ์สถูปสถาน ๗

ตำหนักกรมสมเด็จพระปรมาภิไธย

๑ กุฎีภักดี	จอมถวัลย์ ราชฤ
รเวทวงสฤทธิศรัท	ทั่วทั้ง
ราชทัณฑ์อวยวรค์	ทานทาน ถวายนา
กรมขุนิตติคดียัง	ผนวชสร้างสัณคัล ๗

๑ พระปรารภนี้อยู่ในบริเวณตำหนัก.

๑ เป็นขันนบครุฑวัน ทวยบวร พชิตฤ
 เพ็ญพรตพรหมบรรย ราชว้าง
 เณลิ้มแหล่งเซศวันสวรรคต สุนกเทียบ ถึงเฮย
 ชาวาคไคไยอ้าง เขียมหล้าแลเสมอ ฯ

๑ พระยาเพชรพิไชยเคศผู้ แผนเขียน
 พระยาร่วมรัตนมณเฑียร เทียบแก้
 เปลี่ยนแปลงแหล่งสถานเสด็จ สถิตยั่วทั่ว สงฆ์นา
 แสนสนุกทุกถิ่นแท้ จิราชค้องตามประสงค์ ฯ

๑ ชุมนมสงฆ์สยวัน ถานา นุกรมเอย
 อิกอรรคเซษฐราชา คณะพร้อม
 สโมสรสือสารา อิกอรรค กั้นแษ
 ทนวิหารนห้อม แห่งขันหลั่นเกลียง ฯ

หอไตร

๑ หอห้องไตรพิชเชิง ปริยัติ ธรรมนา
 สยสุตวันนัยบรมมรรคต มั่วคู้
 นฤเขศวรเกยกรงกระษัตริย์ รังสฤษดิ์ ไวฎา
 หวังพระญาณหยั่งรู้ ก้องฉนวนธรรมขันธ ฯ

หอสวนมนต์

- ๑ หอชุมนุมสวนขวัญ สรรพพท อมณต์ญา
 สยามเศียรอมรสมมติ ท่านสร้าง
 แสนสงฆ์ซึ่งทรงออก ทมเพศ ผนวชเอย
 ขวบสวัสดิการุพรช้าง ขวบร้อยเสวยสวรรค์ ฯ

ศาลาแจกเข้าสงฆ์

- ๑ ศาลาแจกเข้าสงฆ์ ของสงฆ์
 ทานวัตรพิศุขสงฆ์ ง่ายให้
 ละสิ่งละของคอง ควรลาภ ฤๅ
 นรนาถประสาทสฤๅกไว้ แห้งนั้นนามเสนอ ฯ

หอเย็น

- ๑ หอเย็นขจิตเขยสร้าง เสร็จทรง ถวายญา
 สำหรับภริมย์คชสงฆ์ สร้างร้อน
 งามเวนิญยศยืนยง ญวนพ่าย เทอญพ้อ
 เพระพระฤทธิราชก่อน แดกสิ้นเค็กโกษย ฯ

ศาลาล้อมหอไตรด้านตะวันออก

- ๑ บุรพทิศสถิตยขอกเขย ศาลา ปฐมญา
 หลวงชอราชโยธา เทพเจ้า
 กรมซ้ายฝ่ายอาสา ทหารหมู่ ในแซ
 รวงสฤๅกกิจิผ่านแผ้ว สร้างเสร็จประสงคฺ ฯ

๑ นายเรืองมหาเล็กทั้ง
นามวิจิตรไฉนาค
ชี้ข้างว่างฉบบ
วิเศษระสงครามล้วน

พระครู หนงนา
ทิวถ้วน
ราณเรือง ฝันพอ
ผลแล้วโดยหวัง ฯ

๑ ผนังทงหิรณตยักษณ
เทศสมรรมวันทวิยสาม
ทรายครบรำนาม
องค์อัครเทพไท้

เรืองราม เกียรภิกษา
หนบไว้
ทานพ หน้งเยย
ท่านมล้างลาญสกันธ์ ฯ

๑ ลกเลียงเรียงว่างครั้ง
รอนราพลียคายขาน
เหตุเหิมเริ่มหิงการ
ปางตกกำรพรพผู้

ฮวตาร
เรืองริ
ไกลกล่าว
เพ่งแจ้งพงจำ ฯ

ศาลาล้อมหอไตรด้านใต้

๑ ที่สองสถิตยทิศด้าน
เกณท์พระอโยธยสุนทร
พลพนภาควเลียงยนิ
ตำแหน่งเจ้ากรมอ้าง

ทักษิณ
เริ่มสร้าง
ยศออก นามนา
ทตง่วงหลวง ฯ

๑ นายคิมมหาเล็กทั้ง
กำกบยอนคยสม
มหาธาคข้างวากชี
ค่อเนองเรืองฤาชน

สมหศิริ หน้งเยย
หมื่น
ฉลทัว หลังนา
ชาคกำงหำงความ ฯ

๑ ผนังใหญ่รามเกียวกิ่ง แท่นนั้น ทกแซ
 แปรชาติเป็นทศกรรฐ์ หน่อไต้
 ลักไคยนครายแบ่งถวัลย์ ลีบเอ็ก ยศรเอิบ
 สวรรคตทศเคียรไต้ ผ่านพนลงกา ฯ

๑ เกลี้ยงหล่นสรรพภาพล้น โอฬาร
 กลสัตรีมีนทาน ลีบห้า
 ยลแยบแยบบรรหาร หลายเลศ
 ซายโศกโศกชาติซำ เชอหล่นลงสม ฯ

ศาลาล้อมหอไตรด้านตะวันตก

๑ อโภยสุรินทร์ ถิ่นนักร เกณฑ์กระทำ
 ซำอีกเป็นสองคำ แหน่งให้
 ทกทศสถิตย์โดยลำ คัยที่ สามนา
 ขอกชอริบอยคไไว้ ชั่วหล้าอย่าสลาย ฯ

๑ ใบฎกาชาวาคัน กำกัย เขียนนา
 มหากเล็กนายน้อยนัย หน่งไล่
 งานรบายจ่ายอันคัย จักรวรรดิ วัคเอิบ
 ท้ายตลาดราชสีทอไต้ ชั่วทั้งหลังรคม ฯ

๑ เขียนผนังทั้งแทคัยไต้ วิรุฬหก
 หักถแหวียงสังวาลอรุค คว่างค้อง
 ทัวคู่สรวตก ไกรลาค เหลี่ยมฉา
 ขำวคทรวคทรวคก้อง กกหล้ากาหล ฯ

๑ รินอมมฤตจักรอั้ง
เชือกคระมางฆิทาน
มีกลทอสุกสังขาร
คิรวาษาครเชิญเชอ

อิชชาล นามนา
แสงเนอ
สรวงคู่
ศัพชนชนไศล ฯ

๑ ชื่นเฉลยงฉลภาพน
เรองสยสองเหลยมภ
เกลองป่างอย่างนิยาย
ผายเทศวรเพศไว

ไพโร
อเวศไท
ราณวิค หิงเขย
ชนบท้าวผคงธรรม ฯ

ศาลาล้อมหอไตรด้านเหนือ

๑ ราชโยธาเทพยข้า
อัครทิศทศปรา
นายแก้วมหาดเล็กมา
อิภพระครูหนึ่งอ้าง

สองคำ ลาฤ
กฎสร้าง
กำกัย การเอย
ชอชคักกสังฆ ฯ

๑ สุนทรโฆสิตไค
คุมช่างซีเซตวัน
แต่ไท้ทศรจรัส
นามปรทุทนต์ครั้ง

ยศัญญ ญัตนา
วาทกั
รอนแทตย์
รดท้าวเพลาสลาย ฯ

๑ ึงองคิอครเศศ
ไภยเกษไภยเกษ
กรทอกลอดคกมมี
คักเสร์จเผกเฆมารมล้าง

ยทริ ราชฤ
ชออ้าง
เพลาสลัก แทนนา
ชพลันเลื่อมเชิญ ฯ

- ๑ ทรายพระชนกนารุไท^๑ ทรงพรท
 หวังนิวัชต์เตยศย^๑ จังไซ^๑
 โสมคิษย์ประภูษิต^๑ รรสุ เวียงแซ
 หาคู่โคไถไต้^๑ ท่วนแคล้วคินสดาน ๗
- ๑ จักไถไต้ชกคัน^๑ หาอนงค์ นุชเฮย
 ไล่ผอบกลบฝังลง^๑ แห่ล่งไต้^๑
 พระไทรพฤษภาหลง^๑ เลื่อนที่ แลฤ^๑
 เติมต่อตำนานไว้^๑ อินแจ้งแห่งหา ๗
- ๑ รบียงรบายปลายฉยับสัน^๑ สดความ^๑
 อาวาสศาสดาราม^๑ รอบรู้^๑
 นิเทศนิทานควม^๑ ภรภาพ ภพฤ^๑
 รามเรองเรองฤทธิ^๑ เผล็ยเสียนอสุรพงษ์ ๗
- ๑ เผล็ยชันหลันลกล้อม^๑ ในพระธาน^๑
 เขียนเรองมหาสงคราม^๑ กบทั้ง^๑
 รามัญกลันอาหาร^๑ หงโกลัน^๑
 วันพุมฤเทียนทั้ง^๑ แก่งเส้นสรวงแมน ๗
- ๑ นายสุมหากเล็กไต้^๑ ดง่าน^๑
 ทังสศาสดาน^๑ ทห้อม^๑
 หอไทรบิฏการ^๑ กำกับ^๑
 นาทสกันพร้อม^๑ เสรีสันสทลง ๗

๘
สพานนา

๑	ฉนวนเน่อนเยอนย่าน้าน	ลึงขล
๒	สุมขทอนท่ายน	ลั้งทัง
๓	ขวซ่ายฝ้ายฟากสกล	กระทำาศัน ไวโยย
๔	สพานผกลกบวยคัง	แต่งให้สังข์สร้ง ๗

๕-
ทแจกแกง

๑ สุปัฏฐิตชิตเยศ^๒คัง ยังสถาน^๓ นนา
กหาปนระวันชทาน ทรพย^๔ชอ
ชนวัจนงานการ แกงแจก สงม^๕แฮ
สอ^๖ผลก^๗กเวระมอ^๘ หนง^๙เข้าคน^{๑๐}เสมอ^{๑๑} ๗

โรงกรั๊ก

๑	โรงเรียนรักน้ำ	เป็นสง	ชมทานนา
	ทรงอุทิศที่ดินพรม	ปุ	เพื่อย้อม
	จิรวสไบสรง	ร	รศอก เหวเอย
	พันไร่พันไร่พร้อม	สิ่ง	สิ่งสร้างวางขึ้น

ทำนา

๑ ทางใต้ไว้หน้า	ชุกสถาน หนึ่งนา
หวงเพอสงฆลงสนาน	ทน
ศาลายกกลางสพาน	พนักนั่ง
โคยอย่างสว่างแตก	ห่อนเพยนเปลี่ยนแปลง

โรงเรือ

๑ โรงเรือรึกกว้าง	หลายวา แลฤา
ประสาทแต่สงฆ์ไวนา	เวคนั้น
สัณณัตถ์ชิตฝั่งชล	ไหลเชี่ยว
ชานหว่างวางฝาชั้น	แห่งห้องสองแถว ฯ

การเปรียญ

๑ การเปรียญระหังแห่ง	ในประธาน
แนวคัพภันนิถวนสถาน	ที่ชน
มุขลกหลั่นชั้นชาน	เฉลียงรอบ
การใหม่ใส่เสาชั้น	นอกร้อยรายเรียง ฯ
๑ ชรรมาคณันมณฑปทั้ง	สังเค็ด
สวดพระไตรปิฎกเสรี	ซ่อมสร้าง
พระประธานวิคเคิมเสด็จ	สถิตยที่ นนา
นำคักสคอกกว้าง	หล่อแล้วแต่เพรง ฯ
๑ หลวงกรรณยาทวเจ้า	กรมสคำ
หลวงราชเสวกคำ	แห่งซ้าย
รักษาพระองค์กระทำ	สถานเทศ นานา
งานซ่อมพร้อมมื้อม้าย	แยกธอกอธรม ฯ

- ๑ มหาเนียบมนัเชกอ้าง ออกนาม ช่างฤ
 ชีช่างสองอาราม มนะให้
 ราชสีทอชนะสงคราม คมควบ เขียนแฮ
 ถ้วนถ้งงานไค้ เลิกชั้นถานา ฯ
- ๑ คอสองทิดคตกั้ง รรนา เรืองฤ
 เรียงเรียบนิรยกถา ทัวลวัน
 ขยายภพควบชัยฎา อสทสี่ เสรีเฮย
 ยมโดยย้หมกทศถ้วน ถ้แท้ทุกอัน ฯ
- ๑ บรรพทิศลิขิตภาพพัน หลังสพาน มุขฤ
 ร้างเรื่องเประวิจารณ์ ท่านไว้
 ทวาทิศอรรณพิศการ โดยพวก เประแฮ
 แสคงเหตุเคษบาบให้ ห่อนพันผลเสวย ฯ
- พระอุโบสถ
- ๑ หัวคอกคิยสนว มีประมาณ
 นำคักพระประธาน ท่านไว้
 อุโบสถชงสิงสถาน สถิตยท นินา
 สิบรูปสาวกไหว แท้ห้อมแทนองค์ ฯ
- ๑ ถวายชอรรบอเกยรคักอง กำร
 ไทยอกิตสังทร เหตุอ้าง
 พทอเทวปฏิมากร ปรากฏ นามเฮย
 องค์อมรมาสร้าง สดุษฎีไว้แต่เพรง ฯ

- ๑ ทอสองทุกห้องแห่ง ในประธาน
วังเวชมหาราชสถาน ลือไช้
ราชทรัพย์นัยบานาญ จำหน่าย ช่างแฮ
ค้ำและเจ็กกระสาป็นได้ คั้งนั้นขึ้นสอง ฯ
- ๑ ผนังบนถกถโล่งสร้าง สมภาร พระนา
มโหสถพิศการนิทาน ถัดช่อง
ราคาค่าชนะสาร ประสาทช่าง ผลิตุเฮย
กระสาป็นได้ค้ำนัยละห้อง ข่ายจ้างรางวัล ฯ
- ๑ ผนังกลางหว่างช่องชั้น บัญชระ ทวารฤ
เรียบเรื่องเอะทะคัคคะ วาควัว
จักจ้างช่างคฤหัสถ์พระ มือเลิศ ล้วนเฮย
กหาปนะเบญจให้ ละห้องของหลวง ฯ
- ๑ เกลาหมากเมี่ยงวาค ลายเส้า ลั่นเฮย
อย่างแย่งกอบัวเอา แขนยไค้
บ้ำเห็นเงาเส้าจลโฉลา เส้าหนึ่ง
แปดกระสาป็นลาภท่านให้ ช่างแค้มทุกคน ฯ
- ๑ ใบกาลทวารวคัยด้วย มุกรร นาฤ
เรียบเรื่องรวมเกียรตียศ เลิศแล้ว
บานบัญชระอุโบสถ ภายนอก นั้นนา
เถือกถ้องทองแกมแก้ว ผลิตักแก้วชิงทอง ฯ

๑ หลงยานบรรเจิดแก้ว
 เรืองรูปตราปรากฏ
 ราชาคณะหมก
 บัญญัติจักแต่งตั้ง

ลายรท นานา
 หัวทั้ง
 เมืองออก อีกเคย
 ช่อไว้ในตรา ฯ

๑ หลวงชาณุญเขตร์ไถ่
 อิกชิกญบาลสรรพ
 รายงานทุกค้ำรับ
 เบ็ดเสร็จจ่ายผู้

กำกับ เขียนเคย
 เสรีจู้
 แล้วและ ยังกฎ
 หนึ่งได้ตรวจตรา ฯ

๑ ตำรวในใหญ่ฉ้วน
 จ่ายแจกแยกกันรทม
 อุโยสถวรเวชสม
 การใหม่ใดห่อนค้าง

สักรม
 ทิวสรว้าง
 ประสงค์ราช
 เร่งแล้วฎาหลอ ฯ

หอไตร

๑ หอไตรจัตุรมุขแมน
 ยอดเยี่ยมเวทาคล
 พิงพิศิครกรรมดกล
 ประสาททรพณียหองละห้า

ไพชยนต์ อินทร์เคย
 เค้นฟ้า
 ผนังวาท ไฉ
 กระสาปน้างจ่ายระบาย ฯ

๑ ช่างชัศฤห์สัดก้วย
 ร่างเรื่องสังคายนาย
 คาลาสัททึราย
 เหลี่ยมสัถยปรากการณ

ฉลุหลาย มือนา
 นพนั้น
 ชานรอย
 สัสมทวารวาง ฯ

- ๑ ภายในใส่ตู้รูป
ปริยัติสถิตยสถาน
ธรรมชั้นธรรมา
มีเศษสิ้นไท้
วิจิตรปราสาท
ท่านไว้
แปดหมื่น
จิราศร้างสืบผล ฯ
- ๑ ราชโยธาเทพตั้ง
เกลอชยศราชสงคราม
รเวชแห่งหอสาม
อีกพระอภัยสุนทรไท้
เทอมนาม หลวงญา
ท่านให้
ปีฎกซึ่ง สถิตยสถาน
สถิตยกิจด้วยเป็นสอง ฯ
- ๑ นายท้วงมหากเล็กไท้
นายสุครายงานวัย
หอพระสถิตธรรม
เสาวภาคหลากลักษณะล้วน
กำกับ การเขย
ตรวจถ้วน
ทุกสิ่ง
วิลาศล้ำเหลือถวิล ฯ

ในวิหารพระโลกนาถ

- ๑ รณาสถิตารัตน์แก้ว
เสนอนิยายบุตร
บุษิตเชษฐาอินศรี
บุญส่งจงสุไท้
กุมาริ หินงา
ลาภไฉ้
เฉลาฉลัก หินเขย
เสรีงด้วยทั้งถวิล ฯ

๑ กุมารหนึ่งพึงฉกทั้ง	ทิศนั้น
สถิตย้อยู่ทิศเบื้องหลัง	พระไว้
คุณเสื่อสวาทิหวัง	แสงบทร ชายเอย
เฉลยเหตุอิเบศวร์ให้	สฤยทิแสรงแต่งผล ฯ

